

เอกสารวิชาการ
เรื่อง

คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการวินิจฉัย
การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร : กรณีศึกษาจากคำพิพากษา
ของศาลปกครองสูงสุด

โดย

นายไพโรจน์ อาจารย์รักษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ในการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดง ที่ อ.180/2553 กับคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ตามคำวินิจฉัย ที่ สค 24/2549 ลงวันที่ 26 เมษายน 2549 แล้วพบว่ามีความแตกต่างกัน กล่าวคือ คณะกรรมการวินิจฉัยฯ เห็นควรไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ผู้อุทธรณ์ร้องขอ โดยให้เหตุผลว่า มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ดำเนินการเรื่องร้องเรียนเป็นที่ยุติแล้วว่าผู้อุทธรณ์ไม่มีความผิดตามระเบียบและกฎหมายแต่อย่างใด และกรณีร้องเรียนดังกล่าวเป็นเรื่องข้อพิพาทส่วนตัวไม่เกี่ยวกับประโยชน์ต่อสาธารณะและการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว อาจจะขยายความขัดแย้งเรื่องส่วนตัวระหว่างผู้ร้องเรียนและผู้อุทธรณ์ให้เพิ่มขึ้นไปอีก ซึ่งมีไม่เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 แต่ศาลปกครองเห็นควรให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ผู้อุทธรณ์ร้องขอ โดยเห็นว่าเหตุผลของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ดังกล่าว เป็นคำวินิจฉัยที่มีได้คำนึงถึงประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีที่ชอบจะได้รับรองและคุ้มครองสิทธิในฐานะผู้ร้องขอให้หน่วยงานที่ครอบครอง หรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารที่ผู้ร้องขอประสงค์ให้หน่วยงานของรัฐนั้นเปิดเผยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการต่อสู้คดีของผู้ฟ้องคดี และแม้ว่าเรื่องดังกล่าวจะเป็นข้อพิพาทส่วนตัวมิใช่ประโยชน์สาธารณะ แต่ก็เป็นที่สิทธิที่กฎหมายรับรองและให้ความคุ้มครองแก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ดังนั้น คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ในการศึกษาดังกล่าวพบว่าปัญหาสำคัญที่เป็นมูลเหตุให้มีคำวินิจฉัยแตกต่างกันได้แก่ปัญหาว่าข้อมูลข่าวสารที่จะไม่เปิดเผยนั้นเป็นข้อมูลข่าวสารที่เข้าหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนดให้อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยหรือไม่ และปัญหาการใช้ดุลพินิจ โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะและประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน

จากการวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าวสามารถสรุปแก้ไขปัญหาการใช้ดุลพินิจที่ผิดพลาดได้ ดังนี้

- (1) กำหนดกรอบแนวทางการใช้ดุลพินิจให้ชัดเจนและ
- (2) การนำหลักกฎหมายที่เกิดขึ้นจากคำวินิจฉัยของศาลไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

คำนำ

เนื่องจากกระผมได้รับมอบหมายให้ดำเนินการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ เรื่อง คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยให้ทำการศึกษาจากคำพิพากษาของศาลปกครอง แล้วจัดทำในรูปของรายงานหรือเอกสารทางวิชาการ ซึ่งจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงวิชาการได้ต่อไป ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการและสนองนโยบายของส่วนราชการ

ผู้ศึกษาขอขอบคุณท่านปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (ศาสตราจารย์พิเศษธงทอง จันทรางศุ) ที่ได้ให้โอกาสกระผมทำเอกสารวิชาการในเรื่องนี้ และขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการที่เอื้อเฟื้อข้อมูลทางวิชาการ ทำให้การศึกษาวิจัยสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ”

นายไพโรจน์ อารักษ์า
พฤศจิกายน 2555

บทที่ 1

กรอบแนวคิดการศึกษา

พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มาตรา 35 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร สาขาต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งตามข้อเสนอของคณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ตามมาตรา 14 หรือมาตรา 15 หรือคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้าน ตามมาตรา 17 และคำสั่งไม่แก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือลบข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ตามมาตรา 25 ในการแต่งตั้งคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว กฎหมายให้แต่งตั้งตามสาขาความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของข้อมูลข่าวสารของราชการ เช่น ความมั่นคงของประเทศ เศรษฐกิจและการคลังของประเทศ หรือการบังคับใช้กฎหมาย

ในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นดุลพินิจ โดยเฉพาะของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามลำดับสายการบังคับบัญชาแต่ผู้ขออาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ ซึ่งกฎหมายได้กำหนดแนวทางการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ไว้ในมาตรา 15 ว่า ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้โดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะและประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน

(1) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และความมั่นคงในทางเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ

(2) การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการป้องกัน การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม

(3) ความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการเรื่องหนึ่งเรื่องใด แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการทำความเข้าใจหรือคำแนะนำภายในดังกล่าว

(4) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด

(5) รายงานการแพทย์หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคล โดยไม่สมควร

(6) ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผยหรือข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น

ในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่ของรัฐกลับนำข้อยกเว้นมาเป็นหลักใช้ในการปฏิเสธไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยอ้างว่า เข้าข้อยกเว้นตามมาตรา 15 และไม่ยอมใช้ดุลพินิจ ซึ่งเป็นการผลักภาระให้ผู้ขอต้องไปอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทำให้มีเรื่องถึงอุทธรณ์ไปยังคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นจำนวนมาก ในการมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์การมีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ โดยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูล

ข่าวสารสาขาต่าง ๆ นั้น คณะกรรมการวินิจฉัยฯ ได้มีการใช้ดุลพินิจโดยคำนึงถึงหลัก 3 ข้อ คือ ผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจะพิจารณาด้วยว่าข้อมูลข่าวสารที่จะไม่เปิดเผยนั้นเป็นข้อมูลข่าวสารที่เข้าหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนดให้อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยหรือไม่

จากการศึกษาคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดส่วนใหญ่สอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร แต่ปรากฏว่า มีคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดง ที่ อ. 180/2553 วินิจฉัยแตกต่างออกไป

ดังนั้น จึงจำเป็นจะต้องศึกษาคำพิพากษาของศาลปกครองดังกล่าว โดยทำการเปรียบเทียบกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ทั้งนี้ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานในโอกาสต่อไป

1. ประเด็นการศึกษา

การที่คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร (คำวินิจฉัย ที่ สค 24/2549 ลงวันที่ 26 เมษายน 2549) เห็นว่า มหาวิทยาลัยมหิดลได้ดำเนินการเรื่องร้องเรียนของนายแพทย์สุนทร สุขาวชวรกิจ เป็นที่ยุติแล้วว่าผู้อุทธรณ์ไม่มีความผิดตามระเบียบและกฎหมายแต่อย่างใด และกรณีร้องเรียนดังกล่าวเป็นเรื่องข้อพิพาทส่วนตัวไม่เกี่ยวกับประโยชน์ต่อสาธารณะและการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวอาจจะขยายความขัดแย้งเรื่องส่วนตัวระหว่างผู้ร้องเรียนและผู้อุทธรณ์ให้เพิ่มขึ้นไปอีก ซึ่งมีไขเจตนาธรรมของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 จึงเห็นควรไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ผู้อุทธรณ์ร้องขอ นั้น เป็นการใช้ดุลพินิจโดยคำนึงถึง หลัก 3 ข้อ คือ ผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเป็นข้อมูลข่าวสารที่เข้าหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนดให้อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยหรือไม่

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดกับคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

2.2 เพื่อนำข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นมาปรับปรุงแนวทางการปฏิบัติงาน ของคณะกรรมการวินิจฉัยเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้มีประสิทธิภาพ

3. ขอบเขตการศึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาวิจัย โดยกำหนดขอบเขตการศึกษา ดังนี้

3.1 ด้านเนื้อหา

3.1.1 ศึกษาแนวทางการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐและคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดที่พิพากษาในเรื่องนี้ไว้

3.1.2 ศึกษาพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช พ.ศ. 2550 ตลอดจน หลัก แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

3.2 ด้านเวลา

ระยะเวลาการศึกษาตั้งแต่ตุลาคม - พฤศจิกายน 2555

4. ระเบียบวิธีการศึกษาและวิเคราะห์

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คำอธิบายกฎหมาย รายงานการวิจัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร และคำพิพากษาของศาลปกครอง

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 ทำให้ทราบข้อบกพร่องในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

5.2 ทำให้มีการปรับแนวทางในการใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้สอดคล้องกับคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด

6. นิยามศัพท์

“ข้อมูลข่าวสารของราชการ” หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐหรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอกชน

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ ส่วนราชการสังกัดรัฐสภา ศาลเฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดี องค์การควบคุมการประกอบวิชาชีพ หน่วยงานอิสระของรัฐ และหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ผู้ซึ่งปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานของรัฐ

บทที่ 2

การวิเคราะห์ประเด็นการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ จะวิเคราะห์ประเด็นปัญหา โดยการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ที่ สค 24/2549 ลงวันที่ 26 เมษายน 2549 กับคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดง ที่ อ. 180/2553 ระหว่าง นางสาวนันทนา พฤษคุ้มวงศ์ ผู้ฟ้อง และคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายที่ 1 อธิบดีมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ 2 ผู้ถูกฟ้องคดี เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

1. คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดิน และการบังคับใช้กฎหมาย พิจารณาแล้วเห็นว่า มหาวิทยาลัยมหิดลได้ดำเนินการเรื่องร้องเรียนดังกล่าว เป็นที่ยุติแล้วว่าผู้อุทธรณ์ไม่มีความผิดตามระเบียบและกฎหมายแต่อย่างใด และกรณีร้องเรียนดังกล่าว เป็นเรื่องข้อพิพาทส่วนตัวไม่เกี่ยวกับประโยชน์ต่อสาธารณะ และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว อาจจะขยายความขัดแย้งเรื่องส่วนตัวระหว่างผู้ร้องเรียนและผู้อุทธรณ์ให้เพิ่มขึ้นไปอีก ซึ่งมีใช้ เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 จึงเห็นควรไม่เปิดเผยข้อมูล ข่าวสารตามที่ผู้อุทธรณ์ร้องขอ จึงมีมติให้ยกอุทธรณ์

2. คำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการบำนาญ ก่อนเกษียณอายุราชการได้รับ ราชการในตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ระดับ 9 มหาวิทยาลัยมหิดล หลังจากเกษียณอายุราชการเมื่อ วันที่ 1 ตุลาคม 2547 แล้ว ผู้ฟ้องคดียังคงใช้สำนักงานเดิมที่คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปฏิบัติภารกิจในโครงการจัดการเทคโนโลยีเชิงพาณิชย์ ตามที่ได้ทำสัญญาไว้กับสำนักงานกองทุน สนับสนุนการวิจัย (สกว.) โดยได้รับการอนุเคราะห์และรับทราบการใช้สำนักงานดังกล่าวจากคณบดี คณะเภสัชศาสตร์ ประมาณปลายปี พ.ศ. 2546 นางสาวกฤติยา เจริญเวชพิพัฒน์ ซึ่งเป็นหลานของผู้ ฟ้องคดีและพักอาศัยอยู่ในบ้านเดียวกันได้มีกรณีพิพาทกับนางสงศรี ถาวร (ทองคง) และนายแพทย์ สุนทร สุขเวชชวรกิจ (ทองคง) ซึ่งมีที่ดินข้างเคียงติดต่อกับบ้านของผู้ฟ้องคดีกรณีต่อเติมบ้านให้เช่ารถลำ ทำให้งำแพงบ้านของผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ขณะนี้เรื่องดังกล่าวอยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณา ทางศาลยุติธรรม ตามคดีหมายเลขดำ ที่ 3439/2547 ของศาลแพ่ง โดยนางสาวกฤติยา เจริญเวช พิพัฒน์ และน้องอีก 3 คน ได้มอบอำนาจให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินคดีดังกล่าว ในระหว่างการพิสูจน์หา หลักฐานทางคดี ผู้ฟ้องคดีได้ติดต่อหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องโดยใช้กระดาษเขียนจดหมายของตนเอง ซึ่งมีรายละเอียดที่หัวกระดาษคล้ายนามบัตรทั่วไป ประกอบด้วยตราสัญลักษณ์มหาวิทยาลัยมหิดล ชื่อ ตำแหน่ง ภาควิชาคณะที่สังกัด ที่อยู่สำหรับติดต่อ ซึ่งเป็นสำนักงานที่ผู้ฟ้องคดีใช้ปฏิบัติงาน หมายเลข โทรศัพท์ และอีเมลเป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งกระดาษเขียนจดหมายดังกล่าว อาจารย์คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ใช้สืบทันมาอย่างแพร่หลาย ต่อมา นายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ได้มีหนังสือลง

วันที่ 23 กันยายน 2548 ร้องเรียนผู้ฟ้องคดีต่อคณะบดีคณะเภสัชศาสตร์และผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 สรุปความได้ว่า ผู้ฟ้องคดีแอบอ้างใช้ตราสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล อันเป็นการใช้เอกสารราชการโดยไม่มีสิทธิและใช้ในเรื่องส่วนตัว ช่มชู้เจ้าหน้าที่เพื่อให้เกรงกลัว หลงเชื่อ และปฏิบัติตาม และเป็นการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม อันนำมาซึ่งความเสื่อมเสียชื่อเสียงและเกียรติภูมิของมหาวิทยาลัยมหิดล ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 พิจารณาแล้วได้มีหนังสือ ที่ ศธ 0517/9533 ลงวันที่ 5 ตุลาคม 2548 ถึงคณะบดีคณะเภสัชศาสตร์ ขอให้ตรวจสอบว่ามีหลักเกณฑ์ กฎ ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ตราของคณะเภสัชศาสตร์ โดยเฉพาะกระดาษที่มีหัวกระดาษเป็นตราของคณะเภสัชศาสตร์กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร คณะบดีคณะเภสัชศาสตร์ได้มีหนังสือลงวันที่ 12 ตุลาคม 2548 เชิญผู้ฟ้องคดีมาพบเพื่อหารือเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนดังกล่าว ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ 7 พฤศจิกายน 2548 ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ผ่านทางคณะบดีคณะเภสัชศาสตร์ ชี้แจงข้อเท็จจริงกรณีที่น่าายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ มีหนังสือร้องเรียนผู้ฟ้องคดีเกี่ยวกับการใช้ตราสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล โดยแนบสำเนาหนังสือร้องเรียน ลงวันที่ 23 กันยายน 2548 ของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ที่มีถึงคณะบดีคณะเภสัชศาสตร์มาด้วย และในระหว่างที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 พิจารณาเรื่องร้องเรียนดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ 16 พฤศจิกายน 2548 แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ทราบว่า ผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินคดีกับนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ และนางสงศรี ถาวร (ทองคง) กรณีต่อเติมบ้านให้เช่ารुक้าทำให้กำแพงบ้านของผู้ฟ้องคดี และนางสาวกฤติยา เจริญเวชพิพัฒน์ ได้รับความเสียหายต่อศาลแพ่ง เป็นคดีหมายเลขดำ ที่ 3439/2547 พร้อมกับขอหนังสือร้องเรียนของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ที่มีถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 และเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อใช้ประโยชน์ในการเบิกความในคดีดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 พิจารณาแล้วได้มีหนังสือ ที่ ศธ 0517/11482 ลงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2548 แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า เอกสารที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอให้เปิดเผยเป็นเอกสารที่ไม่อาจเปิดเผยได้ตามมาตรา 15 (2) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ประกอบหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร 1011/ว 26 ลงวันที่ 17 กันยายน 2547 และในขณะเดียวกันผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ได้มีหนังสือ ที่ ศธ 0517/11481 ลงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2548 ถึงคณะบดีคณะเภสัชศาสตร์ ขอให้ชี้แจงเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ กฎ ระเบียบปฏิบัติหรือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ตราของคณะเภสัชศาสตร์อีกครั้งหนึ่ง ในระหว่างที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 รอคำชี้แจงจากคณะเภสัชศาสตร์ สถานีตำรวจภูธรอำเภอพุทธมณฑลได้มีหนังสือ ที่ นฐ 0729/209 ลงวันที่ 6 มกราคม 2549 ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 เพื่อขอทราบข้อมูลและเอกสารประกอบการดำเนินการสอบสวนคดี ที่ผู้ฟ้องคดีได้แจ้งความร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีกับนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ในข้อหาหมิ่นประมาทด้านการโฆษณา เมื่อคณะเภสัชศาสตร์มีหนังสือ ตัววันที่สุด ที่ ศธ 0517.08/116 ลงวันที่ 18 มกราคม 2549 แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ทราบว่า คณะเภสัชศาสตร์ไม่เคยกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และขอบเขตให้ข้าราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย ลูกจ้าง ถือปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ตราสัญลักษณ์ของคณะเภสัชศาสตร์ลงในหัวกระดาษ เพื่อเป็นหนังสือโต้ตอบทางราชการแต่ประการใด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 จึงได้มีหนังสือ ที่ ศธ 0517/430 ลงวันที่ 20 มกราคม 2549 จัดส่งสำเนาหนังสือร้องเรียนของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ เรื่อง การแอบอ้างใช้ตราสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล และสำเนาหนังสือคณะเภสัชศาสตร์ ที่ ศธ 0517.08/116 ลงวันที่ 18 มกราคม 2549 ให้สถานีตำรวจภูธรอำเภอพุทธมณฑล ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ได้มีหนังสือ ที่ ศธ 0517/1598 ลงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2549 แจ้งให้

นายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ทราบถึงการยุติเรื่องร้องเรียน แต่ในขณะเดียวกันผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือ ลงวันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2549 อุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ต่อผู้ถูกฟ้องคดี ที่ 1 และผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้ว ได้มีคำวินิจฉัย ที่ สค 24/2549 ลงวันที่ 26 เมษายน 2549 ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี พร้อมกับมีหนังสือ ที่ นร 0107/1307 ลงวันที่ 9 พฤษภาคม 2549 แจ้งคำวินิจฉัยดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ที่กล่าวอ้างว่า เรื่องร้องเรียนเป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว และผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ได้แจ้งให้ผู้ฟ้อง คดีทราบถึงการยุติเรื่องร้องเรียนแล้วนั้น เป็นคำวินิจฉัยที่ไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย จึง ได้มีหนังสือ ลงวันที่ 18 พฤษภาคม 2549 แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ทราบว่า ผู้ฟ้องคดีไม่เคยได้รับเอกสาร ยุติเรื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 พร้อมกับขอคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 เกี่ยวกับการใช้ตราสัญลักษณ์ ของมหาวิทยาลัยมหิดล ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ได้มีหนังสือ ที่ ศร 0517/4208 ลงวันที่ 26 พฤษภาคม 2549 แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ได้ตรวจสอบเรื่องตามข้อร้องเรียนของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ แล้ว ปรากฏว่า ไม่มีระเบียบหรือหลักเกณฑ์ที่กำหนดวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ตรา สัญลักษณ์ของคณะเภสัชศาสตร์ไว้ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ได้แจ้งให้นายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ทราบแล้ว

คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ตามหนังสือ ที่ ศร 0517/11482 ลงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2548 ไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ฟ้องคดี และคำวินิจฉัยของผู้ ถูกฟ้องคดีที่ 1 ที่ สค 24/2549 ลงวันที่ 26 เมษายน 2549 ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ขอบด้วย กฎหมายหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า มูลคดีนี้สืบเนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือ ลงวันที่ 16 พฤศจิกายน 2548 ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 เพื่อขอหนังสือร้องเรียนของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ลงวันที่ 23 กันยายน 2548 ที่มีถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 และเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเอกสาร ดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการเบิกความในคดีหมายเลขดำที่ 3439/2547 ของศาลแพ่ง ซึ่งผู้ฟ้องคดี ได้รับมอบอำนาจให้ดำเนินคดีแทนนางสาวกฤติยา เจริญเวชพิพัฒน์ กับน้องอีก 3 คน ซึ่งเป็นโจทก์ โดยมี นางสงศรี ถาวร และนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ เป็นจำเลย ซึ่งตามมาตรา 4 วรรคหนึ่ง แห่ง พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 บัญญัติว่า ข้อมูลข่าวสารของราชการ หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็น ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐ หรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอกชน ดังนั้น หนังสือ ร้องเรียน ลงวันที่ 23 กันยายน 2548 ของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ที่มีถึงผู้ฟ้องคดีที่ 2 และอยู่ใน ความครอบครองของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 จึงเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการซึ่งอยู่ภายในบังคับแห่ง พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ตามบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น ซึ่งมาตรา 11 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว บัญญัติว่า นอกจากข้อมูลข่าวสารของราชการที่ลงพิมพ์ในราช กิจจานุเบกษาแล้ว หรือจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้แล้ว หรือที่มีการจัดให้ประชาชนได้ค้นคว้า ตามมาตรา 26 แล้ว ถ้าบุคคลใดขอข้อมูลข่าวสารอื่นใดของราชการ และคำขอของผู้นั้นระบุข้อมูล ข่าวสารที่ต้องการในลักษณะที่อาจเข้าใจได้ตามสมควรให้หน่วยงานของรัฐรับผิดชอบจัดหาข้อมูล

ข่าวสารให้แก่ผู้ขอภายในเวลาอันสมควร เว้นแต่ผู้นั้นขอจำนวนมากหรือบ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 พิจารณาคำร้องขอของผู้ฟ้องคดีแล้วได้มีหนังสือ ที่ ศธ 0517/11482 ลงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2548 แจ้งปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอ โดยให้เหตุผลว่าเอกสารดังกล่าวไม่อาจเปิดเผยได้ตามมาตรา 15 (2) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ซึ่งตามมาตรา 15 วรรคหนึ่ง ที่กำหนดว่า ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้ โดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน (2) การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการฟ้องคดี การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม ประกอบหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร 1011/ว 26 ลงวันที่ 17 กันยายน 2547 เห็นว่า เหตุผลของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ดังกล่าวไม่อาจรับฟังได้ เนื่องจากข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือ ลงวันที่ 7 พฤศจิกายน 2548 ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 เพื่อชี้แจงข้อเท็จจริง กรณีที่นายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ได้มีหนังสือ ลงวันที่ 23 กันยายน 2548 ร้องเรียนผู้ฟ้องคดีเรื่องการใช้ตราสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยโดยไม่ชอบต่อคณะบดีคณะเภสัชศาสตร์ โดยผู้ฟ้องคดีได้แนบสำเนาหนังสือร้องเรียนดังกล่าวไปพร้อมกับคำชี้แจงด้วย ดังนั้น การที่ให้เหตุผลว่า การไม่ให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนดังกล่าวเพื่อดำเนินการสืบสวนในทางลับตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร 1011/ว 26 ลงวันที่ 17 กันยายน 2547 จึงไม่อาจรับฟังได้ ประกอบกับการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวไม่เป็นเหตุให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพแต่อย่างใด เพราะไม่ปรากฏว่ามีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต่อผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ฟ้องคดีถือเป็นคู่กรณีที่มีสิทธิอุทธรณ์กระเทือนจากผลของคำสั่งทางปกครองของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 แจ้งตามหนังสือ ที่ ศธ 0517/11482 ลงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2548 ที่ปฏิเสธไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 อ้างว่า ผู้ฟ้องคดีได้เห็นและทราบข้อความในหนังสือร้องเรียน ลงวันที่ 23 กันยายน 2548 ของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ที่มีถึงผู้ฟ้องคดีที่ 2 แล้ว โดยทราบจากคณะบดีคณะเภสัชศาสตร์หรือทราบจากเอกสารที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ส่งให้สถานีตำรวจภูธรอำเภอพุทธมณฑลนั้น เห็นว่า เมื่อเอกสารดังกล่าวเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการและยังอยู่ในความครอบครองของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ประกอบกับไม่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย แม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะสามารถทราบข้อมูลข่าวสารได้ทางอื่น แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ก็ยังมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีเมื่อผู้ฟ้องคดีร้องขอ ตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 สำหรับคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ที่ สค 24/2549 ลงวันที่ 26 เมษายน 2549 ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีนั้น โดยเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ได้ทราบข้อเท็จจริงจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ได้ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ จนได้ข้อยุติแล้วว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีความผิดตามระเบียบหรือกฎหมายแต่อย่างใด และกรณีร้องเรียนดังกล่าวเป็นเรื่องข้อพิพาทส่วนตัวไม่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวอาจจะขยายความขัดแย้งเรื่องส่วนตัวระหว่างผู้ร้องเรียนและผู้อุทธรณ์ให้เพิ่มขึ้นไปอีก

ซึ่งมิใช่เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 เมื่อพิจารณาเหตุผลของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ที่มีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีนั้น เห็นได้ว่าเป็นคำวินิจฉัยที่มีได้คำนึงถึงประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีที่ขอจะได้รับการรับรองและคุ้มครองสิทธิในฐานะผู้ร้องขอให้หน่วยงานที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารที่ผู้ร้องขอประสงค์ให้หน่วยงานของรัฐนั้นเปิดเผยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในทางต่อสู้คดีของผู้ฟ้องคดี และแม้ว่าเรื่องดังกล่าวจะเป็นข้อพิพาทส่วนตัวมิใช่ประโยชน์สาธารณะ แต่ก็ยังเป็นสิทธิที่กฎหมายรับรองและให้ความคุ้มครองแก่ผู้ฟ้องคดี ตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ดังนั้น คำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ที่ สค 24/2549 ลงวันที่ 26 เมษายน 2549 จึงไม่ขัดด้วยกฎหมาย การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ตามหนังสือ ที่ ศร 0517/11482 ลงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2548 และคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ที่ สค 24/2549 ลงวันที่ 26 เมษายน 2549 และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 เปิดเผยหนังสือร้องเรียน ลงวันที่ 23 กันยายน 2548 ของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ที่มีถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมดแก่ผู้ฟ้องคดีภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดนั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นพ้องด้วย พิพากษายืน

3. สรุปผลการวิเคราะห์

3.1 กรอบการคิดวิเคราะห์

¹พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ได้กำหนดแนวทางการใช้ดุลพินิจไว้ ดังนี้

3.1.1 แนวทางในการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตามที่กฎหมายกำหนด

ในการใช้ดุลพินิจ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 มาตรา 15 วรรคแรก ได้กำหนดแนวทางการใช้ดุลพินิจ โดยให้หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเมื่อจะใช้ดุลพินิจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารหรือคำสั่งเปิดเผยข้อมูลที่มีลักษณะตามมาตรา 15 วรรคหนึ่ง (1)-(7) ซึ่งจะต้องคำนึงถึง 3 เรื่อง คือ การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์เอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน หมายความว่าเมื่อมีมาขอข้อมูลข่าวสารจะต้องพิจารณาใช้ดุลพินิจ เพื่อชั่งน้ำหนักก่อนมีคำสั่งอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยอาศัยแนวทางตามที่พระราชบัญญัติกำหนดไว้ กล่าวคือ

(1) จะต้องพิจารณาว่าข้อมูลข่าวสารตามที่มีผู้ขอหากเปิดเผยแล้วจะกระทบต่อการปฏิบัติงานตามกฎหมายของหน่วยงานของตน หรือไม่อย่างไร เช่น กรมสรรพากรอาจต้องพิจารณาว่า การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่มีผู้ขอ ขัดต่อบทบัญญัติของกฎหมายประมวลรัษฎากรหรือไม่ หรือในกรณีที่ข้อมูลข่าวสารตามที่มีผู้ขออาจเกี่ยวข้องกับการสอบสวนเรื่องหนึ่งเรื่องใด ซึ่งยังไม่แล้วเสร็จเป็นต้น ก็จะต้องพิจารณาว่าถ้าเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแล้วจะส่งผลต่อการพิจารณาเรื่องนั้นๆ หรือไม่

¹นายศักดิ์ดา สุทธิโคตร และคณะ คู่มือการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 (บริษัท ศรีเมืองการพิมพ์จำกัด, 2548), หน้า 18 - 19

(2) จะต้องพิจารณาว่า ข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ขอ หากเปิดเผยแล้วจะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะหรือสังคมโดยรวมหรือไม่เพียงใด ทั้งนี้ เพื่อจะได้สามารถใช้ประกอบการตัดสินใจหรือการใช้ดุลพินิจได้เหมาะสมถูกต้องที่สุด กล่าวคือ ในกรณีที่ข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ขอ เป็นข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับสังคมโดยรวม การเปิดเผยให้สังคมโดยรวมได้รู้ก็จะช่วยให้สาธารณชนทราบว่า เรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับเรื่องข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้มีการดำเนินการไปอย่างไร โปร่งใสมีประสิทธิภาพหรือไม่ แม้ว่าการเปิดเผยอาจกระทบต่อบุคคลบางคน แต่หากมีความชัดเจนว่าการเปิดเผยนั้นจำเป็นสำหรับสาธารณชนหรือคนโดยส่วนใหญ่ก็จะต้องมีดุลพินิจให้เปิดเผย

(3) จะต้องพิจารณาว่า ข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ขอเป็นสิ่งที่จำเป็นหรือกระทบต่อเอกชนที่เกี่ยวข้องอย่างไรและมากน้อยเพียงใด การพิจารณาถึงเอกชนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ที่ขอข้อมูล และผู้ที่เกี่ยวข้องกับตัวเนื้อหาข้อมูลที่มีผู้ให้เปิดเผย ฯลฯ โดยต้องพิจารณาถึงความจำเป็นของผู้ขอข้อมูลว่าข้อมูลข่าวสารที่ขออนั้นเกี่ยวข้องกับการรักษาสิทธิของผู้ขอข้อมูลมากน้อยเพียงใด การไม่ได้ข้อมูลข่าวสารตามที่ขออนั้นจะกระทบต่อการปกป้องสิทธิของผู้ขอมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ หากมีน้ำหนักของส่วนได้เสียและความจำเป็นสูงมากก็มีน้ำหนักที่จะต้องนำมาพิจารณาประกอบการใช้ดุลพินิจในขั้นสุดท้าย นอกจากนี้ ในส่วนของเอกชนที่เกี่ยวข้องที่เป็นบุคคลที่สาม การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ขออาจกระทบส่วนได้เสียของบุคคลที่สาม จึงต้องมีการพิจารณาด้วยเช่นกันว่า บุคคลที่สามจะได้รับผลกระทบจากการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนี้มากน้อยเพียงใด จะสามารถป้องกันผลกระทบโดยการปิดลบบางส่วนได้หรือไม่ และข้อที่หยิบยกมาพิจารณานี้เป็นเรื่องที่กฎหมายให้ความคุ้มครองหรือไม่ ซึ่งหากมีข้อมูลชัดเจนก็จะทำให้สามารถใช้ดุลพินิจได้อย่างเหมาะสม เช่น อาจเปิดเผย โดยปิดทับชื่อหรือสิ่งที่ทำให้รู้ตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นพยาน เป็นต้น

3.1.2 แนวทางการใช้ดุลพินิจจากคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาต่าง ๆ

ในการมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์การมีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ โดยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาต่าง ๆ นั้น คณะกรรมการวินิจฉัยฯ ได้มีการใช้ดุลพินิจโดยคำนึงถึงหลัก 3 ข้อ ดังกล่าวมาแล้ว คือ ผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งจะพิจารณาด้วยว่าข้อมูลข่าวสารที่จะไม่เปิดเผยนั้นเป็นข้อมูลข่าวสารที่เข้าหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนดให้อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยหรือไม่

3.2 ผลการวิเคราะห์

จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารกับคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดแล้วพบว่า ปัญหาสำคัญที่เป็นมูลเหตุให้มีคำวินิจฉัยแตกต่างกัน ได้แก่

3.2.1 ปัญหาว่าข้อมูลข่าวสารที่จะไม่เปิดเผยนั้นเป็นข้อมูลข่าวสารที่เข้าหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนดให้อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยหรือไม่

ในกรณีที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 แจ้งปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอ โดยให้เหตุผลว่า เอกสารดังกล่าวไม่อาจเปิดเผยได้

ตามมาตรา 15 (2) การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ประกอบกับหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร 1011/ว 26 ลงวันที่ 17 กันยายน 2547 ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า เหตุผลของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ดังกล่าวไม่อาจรับฟังได้ เนื่องจาก ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 เพื่อชี้แจงข้อเท็จจริง กรณีที่นายแพทย์สุนทร สุขเวชขรวิกิจ ได้มีหนังสือร้องเรียนผู้ฟ้องคดี เรื่อง การใช้ตราสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยโดยไม่ชอบต่อคณะกรรมการเภสัชศาสตร์ โดยผู้ฟ้องคดีได้แนบสำเนาหนังสือร้องเรียนดังกล่าวไปพร้อมกับคำชี้แจงด้วย ดังนั้น การที่ให้เหตุผลว่าการไม่ให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนดังกล่าวเพื่อดำเนินการสืบสวนในทางลับตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร 1011/ว 26 ลงวันที่ 17 กันยายน 2547 จึงไม่อาจรับฟังได้ ประกอบกับการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว ไม่เป็นเหตุให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพแต่อย่างใด เพราะไม่ปรากฏว่ามีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต่อผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ฟ้องคดีถือเป็นคู่กรณีที่มีสิทธิถูกระงับการฟ้องจากผลของคำสั่งทางปกครองของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ที่ปฏิเสธไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สำหรับคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร"มิได้มีการวินิจฉัยในประเด็นปัญหาข้อกฎหมายดังกล่าวไว้แต่ประการใด

3.2.2 ปัญหาการใช้ดุลพินิจ โดยคำนึงผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารวินิจฉัยยกอุทธรณ์ โดยเห็นว่า อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 ได้ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนของนายแพทย์สุนทร สุขเวชขรวิกิจ จนได้ข้อยุติแล้วว่า ผู้ฟ้องคดีไม่มีความผิดตามระเบียบหรือกฎหมายแต่อย่างใด และกรณีร้องเรียนดังกล่าวเป็นเรื่องข้อพิพาทส่วนตัวไม่เกี่ยวกับประโยชน์ต่อสาธารณะและการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าว อาจขยายความขัดแย้งเรื่องส่วนตัวระหว่างผู้ร้องเรียนและผู้อุทธรณ์ให้เพิ่มขึ้นไปอีก ซึ่งมีใช้เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

ศาลปกครองสูงสุด เห็นว่า เมื่อพิจารณาเหตุผลของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 ที่มีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีนั้น เห็นได้ว่าเป็นคำวินิจฉัยที่มีได้คำนึงถึงประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีที่ชอบจะได้รับการรับรองและคุ้มครองสิทธิในฐานะผู้ร้องขอให้หน่วยงานที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารที่ผู้ร้องขอประสงค์ให้หน่วยงานของรัฐนั้นเปิดเผยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในทางต่อสู้คดีของผู้ฟ้องคดีและแม้ว่าเรื่องดังกล่าวจะเป็นข้อพิพาทส่วนตัวมิใช่ประโยชน์สาธารณะ แต่ก็ก็เป็นสิทธิที่กฎหมายรับรองและให้ความคุ้มครองแก่ผู้ฟ้องคดี ตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ดังนั้น คำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้วิจัยเห็นว่า คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ยังไม่มีการปรับบทกฎหมายกับข้อเท็จจริงตามที่มีการกล่าวอ้างตามมาตรา 15 (2) และยังมีได้ใช้ดุลพินิจตามมาตรา 15 วรรคแรก ด้วย เพราะในการใช้ดุลพินิจกฎหมายให้คำนึงถึง (1) ผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ (2) ประโยชน์สาธารณะ และ (3) ประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน โดยให้ชั่งน้ำหนักประโยชน์ได้เสีย ทั้ง 3 ข้อ มิใช่พิจารณาเฉพาะประโยชน์สาธารณะเพียงอย่างเดียว

บทที่ 3

แนวทางและข้อเสนอ

1. สาเหตุของปัญหาการใช้ดุลพินิจ

จากการศึกษาคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เปรียบเทียบกับ คำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดแล้วพบว่า สาเหตุของปัญหาที่คณะกรรมการวินิจฉัยฯ และศาลปกครองมีความเห็นแตกต่างกันมาจากการใช้ดุลพินิจที่ผิดพลาด

2. กรอบความคิดในการวิเคราะห์

2.1 ¹ เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น

แต่เดิมนั้นการที่ประชาชนจะเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการนั้นทำได้ยาก เนื่องจากราชการมักมองว่าข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นเรื่องความลับของราชการ ซึ่งหากรั่วไหลไปยังบุคคลภายนอกแล้ว อาจก่อให้เกิดผลเสียหายต่อทางราชการและกระทบกระเทือนต่อเสถียรภาพของรัฐบาล จึงได้มีการออกระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติมาหลายฉบับ จนกระทั่งถึงฉบับปัจจุบัน คือ ระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2517 ซึ่งวางข้อกำหนดเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติในการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2517 ซึ่งวางข้อกำหนดเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติในการรักษาความปลอดภัยด้านต่าง ๆ ไว้โดยละเอียด ทำให้ในทางปฏิบัตินั้นการปกปิดเอกสารของราชการจึงมีลักษณะเป็นหลักเกณฑ์ทั่วไปและเมื่อได้กำหนดให้เป็นข้อมูลข่าวสารลับแล้ว ก็ไม่ค่อยมีการพิจารณายกเลิกชั้นความลับ การที่เอกชนจะเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการนั้น จึงมีลักษณะเป็นข้อยกเว้น จนกระทั่งในบางครั้งเอกชนจำต้องใช้วิธีการฟ้องศาลเพื่อขอตรวจดูเอกสารราชการ ทำให้ประชาชนมีความรู้สึว่าการบริหารงานของรัฐบาลมีความไม่โปร่งใส

เนื่องจากกฎหมายนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะเปลี่ยนหลักการดังกล่าว โดยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการได้มากที่สุด กฎหมายจึงกำหนดวิธีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการไว้ และให้หน่วยงานของรัฐมีอำนาจปฏิเสธได้เฉพาะเมื่อเข้าเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น

2.2 ² การใช้ดุลพินิจไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

ข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะตามที่ มาตรา 15 กำหนดไว้โดยปกติหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐก็มักจะไม่ได้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้น อย่างไรก็ตาม กฎหมายก็กำหนดให้เจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจที่จะสั่งให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นก็ได้ โดยต้องคำนึงซึ่งน้ำหนักถึงการปฏิบัติหน้าที่ตาม

¹ดร.ฤทัย หงส์สิริ และมานิตย์ จุมพา “คำอธิบายกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ” (สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2542) หน้า 27- 28

²ดร.ฤทัย หงส์สิริ และมานิตย์ จุมพา เรื่องเดียวกัน หน้า 75- 77

กฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน หากเจ้าหน้าที่เห็นว่าการเปิดเผยย่อมเป็นประโยชน์แก่ประชาชนหรือเป็นประโยชน์สาธารณะมากกว่า ก็อาจใช้ดุลพินิจมีคำสั่งให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้น

ในเรื่องการใช้ดุลพินิจที่จะเปิดเผยหรือไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยการชั่งน้ำหนักระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะและประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกันนี้มิใช่เรื่องง่ายนักและอาจเป็นประเด็นโต้เถียงกันได้มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของบุคคลสาธารณะหรือเรื่องที่มีผลกระทบต่อประโยชน์ของประชาชน

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนี้เป็นเรื่องละเอียดอ่อน ซึ่งผู้ที่ต้องวินิจฉัยในแต่ละขั้นตอน คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ กรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร และศาลปกครองก็มีความเห็นแตกต่างกันไปได้ โดยเจ้าหน้าที่วินิจฉัยว่าไม่เปิดเผย ส่วนกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลให้เปิดเผยบางส่วน และศาลปกครองพิพากษาให้เปิดเผยทั้งหมดก็ได้

2.3 ³ ดุลพินิจที่ผิดพลาด

การใช้ดุลพินิจขององค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอาจเกิดความผิดพลาดขึ้นได้หลายกรณี คือ

2.3.1 การใช้ดุลพินิจ

กรณีนี้เป็นกรณีที่องค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองไม่ใช้ดุลพินิจ ทั้ง ๆ ที่ตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นนั้นองค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองต้องตัดสินใจดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น มีผู้ชุมนุมประท้วงปิดถนน ทำให้บุคคลทั่วไปไม่อาจสัญจรไปมาได้ องค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองอาจตัดสินใจสั่งให้สลายการชุมนุม หรือดำเนินการให้มีการสลายการชุมนุม เป็นต้น ”

2.3.2 การใช้ดุลพินิจเกินกว่าที่กฎหมายบัญญัติ

กรณีนี้เป็นกรณีที่องค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองใช้ดุลพินิจเกินกว่ากรอบที่กฎหมายบัญญัติไว้ เช่น กฎหมายกำหนดให้เก็บค่าธรรมเนียม ระหว่าง 200 ถึง 500 บาท แต่องค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองเก็บค่าธรรมเนียม 1,000 บาท เป็นต้น

2.3.3 การใช้ดุลพินิจอย่างบิดเบือน

การใช้ดุลพินิจโดยผิดพลาดในกรณีนี้เกิดขึ้นมากที่สุด โดยความผิดพลาดของการใช้ดุลพินิจอาจจะเกิดจากกรณีดังกล่าวต่อไปนี้ คือ

(1) องค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองละเลยไม่สนใจวัตถุประสงค์ของการที่กฎหมายมอบดุลพินิจให้ตน เช่น คำพิพากษาฎีกา ที่ 1110/2512 “ตามประกาศคณะกรรมการส่วนจังหวัดออกตามความในพระราชบัญญัติป้องกันการค้ากำไรเกินควร มาตรา 8 ห้ามฟ้องโจทก์ มิได้แสดงแจ้งชัดว่า ที่ห้ามสุกรมีชีวิตเข้าไปในเขตนั้น มีวัตถุประสงค์อย่างไร และเป็นที่รู้จักกันทั่วไปว่า การห้ามมิให้ขนย้ายสุกรมีชีวิตเข้าไปในท้องที่ตามประกาศนั้น ย่อมทำให้สุกรมีชีวิตในท้องที่นั้นมีปริมาณ

”

³ดร.วรเจตน์ ภาคีรัตน์ หลักกฎหมายพื้นฐานของกฎหมายปกครองและการกระทำทางปกครอง (สำนักพิมพ์วิญญูชนธ 2549) หน้า 59 – 61

ลดน้อยลงอันจะทำให้ราคาสูงขึ้น ประกาศดังกล่าวจึงมิได้มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการค้ากำไรเกินควร ไม่ชอบด้วยเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติที่ให้อำนาจคณะกรรมการไว้” กรณีนี้เป็นกรณีที่คณะกรรมการส่วนจังหวัดมีอำนาจในการออกกฎตามพระราชบัญญัติป้องกันการค้ากำไรเกินควร แต่ในการออกกฎนั้นไม่ใช่ว่าจะออกอย่างไรก็ได้ แต่ต้องออกกฎให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกฎหมายแม่บทด้วย เมื่อคณะกรรมการออกกฎโดยไม่คำนึงถึงวัตถุประสงค์ของกฎหมายแม่บท กฎที่ตราขึ้น (ในที่นี้ คือ ประกาศของคณะกรรมการส่วนจังหวัด) จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

(2) องค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองใช้ดุลพินิจ โดยไม่นำพฤติการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกรณีนั้นมาพิจารณาซึ่งน้ำหนักก่อนการตัดสินใจ ทั้ง ๆ ที่หากพิจารณาตามกฎหมายแล้ว องค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ต้องพิจารณาซึ่งน้ำหนักพฤติการณ์ต่าง ๆ ให้รอบด้าน

(3) องค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองใช้ดุลพินิจโดยอำเภอใจ

2.3.4 การใช้ดุลพินิจโดยไม่คำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ

กรณีนี้เป็นกรณีที่องค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองใช้ดุลพินิจโดยไม่คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานตามที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญ เช่น กรณีที่องค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองใช้ดุลพินิจขัดกับหลักความเสมอภาค ซึ่งได้รับการบัญญัติไว้เป็นลายลักษณ์อักษรในรัฐธรรมนูญ

2.3.5 การใช้ดุลพินิจขัดกับหลักกฎหมายทั่วไป

กรณีนี้เป็นกรณีที่องค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองใช้ดุลพินิจ โดยไม่คำนึงถึงหลักการอันเป็นรากฐาน ของ “นิติรัฐ” เช่น องค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองใช้ดุลพินิจโดยขัดกับหลักความพอสมควรแก่เหตุ กล่าวคือ องค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองเลือกใช้มาตรการที่เห็นได้ชัดว่าไม่อาจบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย หรือเลือกใช้มาตรการที่รุนแรงมาก ทั้ง ๆ ที่อาจเลือกใช้มาตรการที่รุนแรงน้อยกว่าได้ หรือองค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองเลือกใช้มาตรการที่กระทบกับสิทธิของปัจเจกชนมากจนไม่ได้สัดส่วนกับประโยชน์ที่สาธารณะจะได้รับ ถึงแม้ว่าหลักความพอสมควรแก่เหตุจะไม่ได้รับการบัญญัติไว้เป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษร แต่ต้องถือว่าหลักการดังกล่าวนี้เป็นหลักกฎหมายทั่วไป ซึ่งเราสามารถสืบสาวออกมาได้จากตัวบทรัฐธรรมนูญ ที่บัญญัติให้การตรากฎหมายหรือกฎที่มีลักษณะก้าวล่วงไปจำกัดเสรีภาพของบุคคลต้อง “กระทำเท่าที่จำเป็น” อย่างไรก็ตามการเรียกร้องให้องค์กรของรัฐกระทำการเท่าที่จำเป็นนั้นย่อมต้องไม่จำกัดเฉพาะการกำหนดกฎเกณฑ์ใช้บังคับกับบุคคลทั่วไปเท่านั้น แต่ต้องใช้ตลอดถึงการใช้อำนาจมหาชนกรณีอื่น เช่น การออกคำสั่งทางปกครองบังคับเอา กับบุคคลเฉพาะรายด้วย

3. ผลการวิเคราะห์

เมื่อพิจารณาเหตุผลของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลที่เห็นว่ากรณีร้องเรียนดังกล่าวเป็นเรื่องข้อพิพาทส่วนตัวไม่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะและการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวอาจจะขยายความขัดแย้งเรื่องส่วนตัวระหว่างผู้ร้องเรียนและผู้อุทธรณ์ให้เพิ่มขึ้นไปอีก ซึ่งมีเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 แล้วเห็นได้ว่าเป็นคำวินิจฉัยที่มีคำคำนึงถึงประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีที่ชอบจะได้รับการรับรองและคุ้มครองสิทธิ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจอย่าง

บิดเบือน กล่าวคือ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารใช้ดุลพินิจโดยไม่นำพฤติการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกรณีนั้น ไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาซึ่งน้ำหนักก่อนการตัดสินใจไม่เปิดเผย ทั้ง ๆ ที่หากพิจารณาตามกฎหมายแล้ว คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต้องพิจารณาซึ่งน้ำหนักพฤติการณ์ต่าง ๆ ให้รอบด้าน ถือได้ว่าเป็นการใช้ดุลพินิจที่ผิดพลาด

จากการศึกษาวิเคราะห์คำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด ภายใต้แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องแล้วสามารถสรุปแนวทางการแก้ไขปัญหาที่คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารใช้ดุลพินิจที่ผิดพลาด ดังนี้

3.1 กำหนดกรอบแนวทางการใช้ดุลพินิจให้ชัดเจน

แม้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 จะได้กำหนดกรอบการใช้ดุลพินิจไว้ว่าให้คำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน และคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้นำหลักการดังกล่าวนั้นมาเป็นแนวทางในการวินิจฉัย เช่นเดียวกันก็ตาม แต่ข้อเท็จจริงยังปรากฏว่ามีการใช้ดุลพินิจที่ผิดพลาดเกิดขึ้น โดยกรรมการผู้รับผิดชอบส่วนให้ความสำคัญในเรื่องประโยชน์สาธารณะ ส่วนศาลปกครองสูงสุดให้ความสำคัญในเรื่องประโยชน์ของผู้ขอข้อมูลที่ขอที่จะได้รับการรับรองและคุ้มครองสิทธิ ซึ่งในเรื่องการใช้ดุลพินิจที่จะเปิดเผยหรือไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการโดยการชั่งน้ำหนักระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกันนี้ไม่ใช่เรื่องง่ายนักและอาจเป็นประเด็นโต้เถียงกันได้มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของบุคคลสาธารณะหรือเรื่องที่มีผลกระทบต่อประชาชน

การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนี้ เป็นเรื่องละเอียดอ่อน ซึ่งผู้ที่ต้องวินิจฉัยในแต่ละขั้นตอน คือเจ้าหน้าที่ของรัฐ กรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร และศาลปกครองก็อาจมีความเห็นแตกต่างกันได้ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นทางวิชาการของ ดร.ฤทัย หงส์ศิริ แต่อย่างไรก็ตามควรมีการกำหนดกรอบแนวทางการใช้ดุลพินิจให้ชัดเจน ทั้งนี้ เพื่อมิให้เกิดการใช้ดุลพินิจอย่างบิดเบือน อันถือได้ว่าเป็นดุลพินิจที่ผิดพลาด

3.2 การนำหลักกฎหมายที่เกิดขึ้นจากคำวินิจฉัยของศาลไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

หลักกฎหมายนั้น นอกจากจะมีการเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรแล้วยังอาจเกิดจากคำพิพากษาของศาลได้วางหลักกฎหมายไว้ โดยศาลจะมีการอธิบายหลักกฎหมายที่เขียนไว้ไม่ชัดเจน ซึ่งเป็นการขยายความข้อกฎหมายให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ไม่ว่าศาลด้วยกันหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องควรนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติให้ถูกต้องต่อไป

บทที่ 4

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

1. สรุปผล

ในการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด คดีหมายเลขแดง ที่ อ. 180/2553 กับคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ตามคำวินิจฉัย ที่ สค 24/2549 ลงวันที่ 26 เมษายน 2549 แล้วพบว่า มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ คณะกรรมการวินิจฉัยฯ เห็นควรไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ผู้อุทธรณ์ร้องขอโดยให้เหตุผลว่ามหาวิทยาลัยมหิดลได้ดำเนินการเรื่องร้องเรียนเป็นที่ยุติแล้วว่าผู้อุทธรณ์ไม่มีความผิดตามระเบียบและกฎหมายแต่อย่างใด และกรณีร้องเรียนดังกล่าวเป็นเรื่องข้อพิพาทส่วนตัวไม่เกี่ยวกับประโยชน์ต่อสาธารณะและการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวอาจจะขยายความขัดแย้งเรื่องส่วนตัวระหว่างผู้ร้องเรียนและผู้อุทธรณ์ให้เพิ่มขึ้นไปอีก ซึ่งมีใช้เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 แต่ศาลปกครองเห็นควรให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ผู้อุทธรณ์ร้องขอ โดยเห็นว่า เหตุผลของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ดังกล่าว เป็นคำวินิจฉัยที่มีได้คำนึงถึงประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีที่ชอบจะได้รับรองและคุ้มครองสิทธิในฐานะผู้ร้องขอให้หน่วยงานที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารที่ผู้ร้องขอประสงค์ให้หน่วยงานของรัฐนั้นเปิดเผยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในทางต่อสู้คดีของผู้ฟ้องคดี และแม้ว่าเรื่องดังกล่าวเปิดเผยเพื่อไปใช้ประโยชน์ในทางต่อสู้คดีของผู้ฟ้องคดี และแม้ว่าเรื่องดังกล่าวจะเป็นข้อพิพาทส่วนตัวมิใช่ประโยชน์สาธารณะ แต่ก็ยังเป็นสิทธิที่กฎหมายรับรองและให้ความคุ้มครองแก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ดังนั้น คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ในการศึกษาดังกล่าวพบว่าปัญหาสำคัญที่เป็นมูลเหตุให้มีคำวินิจฉัยแตกต่างกัน ได้แก่

- ปัญหาว่าข้อมูลข่าวสารที่จะไม่เปิดเผยนั้น เป็นข้อมูลข่าวสารที่เข้าหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนดให้อาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยหรือไม่
- ปัญหาการใช้ดุลพินิจ โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน

จากการวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าว สามารถสรุปการแก้ไขปัญหาการใช้ดุลพินิจที่ผิดพลาดได้ดังนี้

- (1) กำหนดกรอบแนวทางการใช้ดุลพินิจให้ชัดเจน
- (2) การนำหลักกฎหมายที่เกิดขึ้นจากคำวินิจฉัยของศาลไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะทางนโยบาย

เพื่อให้การปฏิบัติงานของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกิดประโยชน์สูงสุด อาจพิจารณาดำเนินการได้เป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 เจ้าหน้าที่ของสำนักงานข้อมูลข่าวสารของราชการที่ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการให้แก่คณะกรรมการวินิจฉัยฯ จะต้องทำงานในเชิงวิชาการมากขึ้น โดยมีการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วินิจฉัยประเด็นข้อกฎหมาย ไม่ใช่ทำงานด้านธุรการเพียงอย่างเดียว

ส่วนที่ 2 กรรมการผู้รับผิดชอบสำนวนอุทธรณ์ในองค์คณะต่าง ๆ จะต้องมีการวินิจฉัยอุทธรณ์ไปในแนวทางเดียวกันภายใต้กรอบกฎหมายที่ได้กำหนดไว้และจะต้องวางกรอบแนวทางการใช้ดุลพินิจให้ชัดเจน

ส่วนที่ 3 คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารที่เป็นผู้เสนอคณะรัฐมนตรีให้แต่งตั้งคณะกรรมการวินิจฉัยฯ จะต้องคอยติดตามการใช้ดุลพินิจของกรรมการวินิจฉัยฯ ว่ามีการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบหรือไม่ โดยให้สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นผู้รายงานให้ทราบ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการแต่งตั้งคณะกรรมการวินิจฉัยฯ ต่อไปเมื่อกรรมการครบวาระแล้ว หากพบว่ากรรมการท่านใดมีการใช้ดุลพินิจที่ผิดพลาดสมควรอาจพิจารณาไม่แต่งตั้งให้เป็นกรรมการต่อไปก็ได้

2.2 ข้อเสนอแนะทางบริหาร

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ จะต้องมีการพิจารณาบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ให้ปฏิบัติหน้าที่ในฝ่ายเลขานุการขององค์คณะในคณะกรรมการวินิจฉัยเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ เพื่อทำงานในทางวิชาการให้กับกรรมการ

2.3 ข้อเสนอแนะทางวิชาการ

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ ควรจ้างที่ปรึกษาให้ทำการวิจัยในเรื่องการใช้ดุลพินิจของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ โดยมีการศึกษาเปรียบเทียบกับต่างประเทศ ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่และกรรมการ

บรรณานุกรม

หนังสือ

ฤทัย หงส์ศิริ และคณะ

คำอธิบายข้อมูลข่าวสารของทางราชการ
สำนักพิมพ์นิติธรรม 2542

วรเจตน์ ภาคีรัตน์

หลักกฎหมายพื้นฐานของกฎหมายปกครอง
และการกระทำทางปกครอง
สำนักพิมพ์ วิญญูชน, 2549

ศักดิ์ดา สุทธิโคตร และคณะ

คู่มือการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร
ของราชการ พ.ศ. 2540 ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี, 2548

เอกสารวิจัย

สมยศ เชื้อไทย และคณะ

“โครงการศึกษาจัดทำความเห็นทางวิชาการเกี่ยวกับการ
การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ลักษณะพิเศษต่าง ๆ และ
การศึกษาเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
กับกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ” รายงานการวิจัย,
สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ภาคผนวก

○ คำพิพากษา
(อุทธรณ์)

(ด. ๒๒)

คดีหมายเลขดำที่ อ. ๑๒๒/๒๕๕๒

คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๑๘๐/๒๕๕๓

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองสูงสุด

วันที่ ๒๐ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

ระหว่าง { นางสาวนันทนา พฤกษ์คุ้มวงศ์ ผู้ฟ้องคดี
คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม
การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย ที่ ๑
อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล ที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย
(อุทธรณ์คำพิพากษา)

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษา ในคดีหมายเลขดำ
ที่ ๑๐๕๒/๒๕๔๙ หมายเลขแดงที่ ๑๘๑๐/๒๕๕๑ ของศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองกลาง)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการบำนาญ ก่อนเกษียณอายุ
ราชการได้รับราชการในตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ระดับ ๙ มหาวิทยาลัยมหิดล และหลังจาก
เกษียณอายุราชการเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๗ แล้ว ผู้ฟ้องคดียังคงใช้สำนักงานเดิม
ที่คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในการปฏิบัติภารกิจโครงการจัดการเทคโนโลยี

/เชิงพาณิชย์...

เชิงพาณิชย์ ตามที่ได้ทำสัญญาไว้กับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เพื่อทบทวนผลงานวิจัยที่สถาบันต่างๆ ทั่วประเทศได้รับทุนอุดหนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) มาบริหารให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติ โดยได้รับการอนุเคราะห์และรับทราบการใช้สำนักงานดังกล่าวจากคณะบดีคณะเภสัชศาสตร์ ประมาณปลายปี พ.ศ. ๒๕๔๖ นางสาวกฤติยา เจริญเวชพิพัฒน์ ซึ่งเป็นหลานของผู้ฟ้องคดี และพักอาศัยอยู่ในบ้านเดียวกันได้มีกรณีพิพาทกับนางสงศรี ถาวร (ทองคง) และนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ (ทองคง) ซึ่งมีที่ดินข้างเคียงติดต่อกับบ้านของผู้ฟ้องคดีกรณีต่อเติมบ้านให้เช่า รุกกล้า ทำให้กำแพงบ้านของผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ขณะนี้กรณีพิพาทดังกล่าวอยู่ระหว่าง กระบวนการพิจารณาของศาลยุติธรรม ตามคดีหมายเลขดำที่ ๓๔๓๙/๒๕๔๗ ของศาลแพ่ง โดยนางสาวกฤติยา เจริญเวชพิพัฒน์ กับน้องอีก ๓ คน ได้มอบอำนาจให้ผู้ฟ้องคดี ดำเนินคดีดังกล่าว ในระหว่างการพิสูจน์หาหลักฐานทางคดี ผู้ฟ้องคดีได้ติดต่อหน่วยงาน ราชการที่เกี่ยวข้องโดยใช้กระดาษเขียนจดหมายของตนเองมีรายละเอียดที่หัวกระดาษ คล้ายนามบัตรทั่วไป ประกอบด้วยตราสัญลักษณ์มหาวิทยาลัยมหิดล ชื่อ ตำแหน่ง ภาควิชา คณะที่สังกัด ที่อยู่สำหรับติดต่อ ซึ่งเป็นสำนักงานที่ผู้ฟ้องคดีใช้ปฏิบัติงาน หมายเลขโทรศัพท์ และอีเมลเป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งกระดาษเขียนจดหมายดังกล่าว อาจารย์คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ใช้สืบกันมาอย่างแพร่หลาย ต่อมา นายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๘ ถึงคณะบดีคณะเภสัชศาสตร์ กล่าวหาว่า ผู้ฟ้องคดี แอบอ้างใช้ตราสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล โดยนำตราสัญลักษณ์ดังกล่าวไปข่มขู่ เจ้าหน้าที่ อันเป็นการหมิ่นประมาทผู้ฟ้องคดี และผู้ฟ้องคดีได้ร้องทุกข์ที่สถานีตำรวจ นครบาลบางซื่อ สถานีตำรวจนครบาลพญาไท และสถานีตำรวจภูธรอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ตามลำดับแล้ว ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร ของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มีหนังสือลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ขอหนังสือร้องเรียน ของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ และเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อประโยชน์ในการ เบิกความในคดีหมายเลขดำที่ ๓๔๓๙/๒๕๔๗ ของศาลแพ่ง และขอทราบคำวินิจฉัยของ มหาวิทยาลัยมหิดล กรณีการใช้ตราสัญลักษณ์ของผู้ฟ้องคดีต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า ไม่สามารถให้คัดสำเนาคำวินิจฉัยดังกล่าวได้ ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ อุทธรณ์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

/ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑...

ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วเห็นว่า มหาวิทยาลัยมหิดลได้ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนดังกล่าวจนเป็นที่ยุติแล้วว่า ผู้ฟ้องคดีไม่มีความผิดตามระเบียบและกฎหมายแต่อย่างใด และได้มีหนังสือแจ้งยุติเรื่องดังกล่าวให้นายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ และผู้ฟ้องคดีทราบแล้ว อีกทั้งกรณีเรื่องร้องเรียนดังกล่าวเป็นเรื่องข้อพิพาทส่วนตัวไม่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวอาจจะขยาดความขัดแย้งเรื่องส่วนตัวระหว่างผู้ร้องเรียนและผู้ฟ้องคดีให้เพิ่มขึ้นไปอีก ซึ่งมีใช้เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงเห็นควรไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอ และได้มีคำวินิจฉัย ที่ สค ๒๔/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๙ ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี พร้อมกับมีหนังสือ ที่ นร ๐๑๐๗/๑๓๐๗ ลงวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙ แจ้งคำวินิจฉัยดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำวินิจฉัยเกี่ยวกับสิทธิการใช้ตราสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล มีผลกระทบต่อผู้ฟ้องคดีโดยตรงตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ฟ้องคดีย่อมอยู่ในฐานะเป็นผู้มีส่วนได้เสีย และคำวินิจฉัยดังกล่าวสามารถกำหนดเป็นแนวปฏิบัติในการใช้ตราสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมหิดลของข้าราชการบำนาญและข้าราชการที่ยังรับราชการได้ และกรณีร้องเรียนดังกล่าวขณะขณะเกษียณศาสตร์ได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๔๘ ถึงผู้ฟ้องคดี พร้อมกับส่งหนังสือร้องเรียนของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ที่มีถึงขณะขณะเกษียณศาสตร์ประกอบมาด้วย และให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงเรื่องการใช้ตราสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยกับจดหมายหรือเอกสารส่วนตัว นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีไม่เคยได้รับหนังสือแจ้งยุติเรื่องจากมหาวิทยาลัยมหิดล โดยผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๙ แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบว่า ผู้ฟ้องคดีไม่เคยได้รับเอกสารยุติเรื่อง กรณีการร้องเรียนเกี่ยวกับการใช้ตราสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมหิดลแต่อย่างใด และขอคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เกี่ยวกับการใช้ตราสัญลักษณ์ดังกล่าว ดังนั้น คำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่กล่าวอ้างว่ามหาวิทยาลัยมหิดลมีหนังสือแจ้งยุติเรื่องให้นายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ และผู้ฟ้องคดีทราบแล้วนั้น จึงเป็นคำวินิจฉัยที่ไม่ถูกต้องและไม่เป็นธรรม และเป็นกระบวนการพิจารณาที่ไม่ถูกต้อง

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ สค ๒๔/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๙ ตามหนังสือ ที่ นร ๐๑๐๗/๑๓๐๗ ลงวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เปิดเผยข้อมูลข่าวสารในคำวินิจฉัยดังกล่าว

/ศาลปกครองชั้นต้น...

ศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่าอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดลเป็นผู้มีหน้าที่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอ จึงมีคำสั่งเรียกอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดลเข้ามาเป็นคู่กรณีในฐานะผู้ร้องสอดฝ่ายผู้ถูกฟ้องคดี และกำหนดให้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย เป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดลเป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้การว่า เดิมนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๘ ร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่า ผู้ฟ้องคดีแอบอ้างใช้ตราสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมหิดลในหนังสือถึงสำนักงานเขตพญาไทเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนและกล่าวหาเพื่อนบ้านเรื่องกำแพงบ้านเลขที่ ๑๘๐ ซอยพหลโยธิน ๒ (กาญจนาคม) แขวงสามเสน เขตพญาไท ถือว่าเป็นการใช้เอกสารราชการโดยไม่มีสิทธิและใช้ในเรื่องส่วนตัว อันเป็นการข่มขู่เจ้าหน้าที่เพื่อให้เจ้าหน้าที่เกรงกลัว หลงเชื่อและปฏิบัติตาม เป็นการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม อันนำมาซึ่งความเสื่อมเสียชื่อเสียงและทำลายเกียรติภูมิของมหาวิทยาลัยมหิดล ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอกสารร้องเรียนและเอกสารประกอบการร้องเรียนดังกล่าว โดยอ้างว่าเพื่อประโยชน์ในการเบิกความต่อศาลแพ่ง ในคดีหมายเลขดำที่ ๓๔๓๙/๒๕๔๗ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๕๑๗/๑๑๔๘๒ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ว่า เอกสารที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอให้เปิดเผยนั้นเป็นเอกสารที่ไม่อาจเปิดเผยได้ ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๑๕ (๒) ประกอบหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ว ๒๖ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๗ ต่อมา วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นการยื่นอุทธรณ์ที่ล่วงเลยกำหนดระยะเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๑๘ และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงที่สุดตามกฎหมายแล้ว โดยถือว่าหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ ศธ ๐๕๑๗/๒๕๔๘ (ที่ถูกคือ ศธ ๐๕๑๗/๑๑๔๘๒) ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ถึงผู้ฟ้องคดีเป็นหนังสือที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แจ้งคำสั่งที่ไม่อาจเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการให้ผู้ฟ้องคดีทราบ และถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าวโดยชอบแล้ว การที่ผู้ฟ้องคดี

/อ้างว่า...

อ้างว่าผู้ฟ้องคดีไม่เคยได้รับหนังสือดังกล่าวแต่ประการใดจึงเป็นความเท็จ และกรณีดังกล่าวเป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หลงเชื่อว่าผู้ฟ้องคดียังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาที่ไม่อาจเปิดเผยข้อมูลของราชการได้ จึงรับอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา และต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำวินิจฉัย ที่ สค ๒๔/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๙ มีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี และมีหนังสือแจ้งมติดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีและผู้เกี่ยวข้องทราบโดยชอบแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ได้รับความเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๒ ขอให้ศาลยกฟ้องของผู้ฟ้องคดีและจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้การว่า นายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๘ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ร้องเรียนว่า ผู้ฟ้องคดีได้ใช้กระดาษที่มีตราสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมหิดลในการกล่าวหาเพื่อนบ้านเรื่องกำแพงบ้านเลขที่ ๑๘๐ ซอยพหลโยธิน ๒ (กาญจนาคม) แขวงสามเสน เขตพญาไท ต่อสำนักงานเขตพญาไท ถือว่าเป็นการใช้เอกสารของทางราชการโดยไม่มีสิทธิและใช้ในเรื่องส่วนตัว อันเป็นการข่มขู่เจ้าหน้าที่ เพื่อให้เจ้าหน้าที่เกรงกลัว หลงเชื่อและปฏิบัติตาม ซึ่งไม่ถูกต้องตามกฎหมาย และทำไปเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์แห่งตน การแอบอ้างใช้ตราสัญลักษณ์ดังกล่าวเป็นการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม อันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียชื่อเสียงและทำลายเกียรติภูมิของมหาวิทยาลัยมหิดล ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาและตรวจสอบสถานะของผู้ฟ้องคดีแล้วจึงทราบว่าการฟ้องคดีพ้นจากการเป็นข้าราชการของมหาวิทยาลัยมหิดล (สังกัดคณะเภสัชศาสตร์) เพราะเหตุเกษียณอายุราชการ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๗ ส่วนเรื่องร้องเรียนนั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่า เกี่ยวข้องกับคณะเภสัชศาสตร์ จึงได้มีหนังสือ ที่ ศร ๐๕๑๗/๙๕๓๓ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๔๘ (ที่ถูกคือ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๘) ถึงคณบดีคณะเภสัชศาสตร์ ขอให้ตรวจสอบว่ามีหลักเกณฑ์ กฎ ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ตราของคณะเภสัชศาสตร์ โดยเฉพาะกระดาษที่มีหัวกระดาษเป็นตราของคณะเภสัชศาสตร์กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร

ในระหว่างที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ รอคำนี้อ้างจากคณบดีคณะเภสัชศาสตร์ ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผ่านทางคณบดี

/คณะเภสัชศาสตร์...

คณะเภสัชศาสตร์ รายงานข้อเท็จจริงกรณีร้องเรียนเกี่ยวกับการใช้ตราสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมหิดลของผู้ฟ้องคดี โดยแนบสำเนาหนังสือร้องเรียนลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๘ ของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ที่มีถึงคณบดีคณะเภสัชศาสตร์มาด้วย และในระหว่างที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณานหนังสือดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบว่า ผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินคดีกับนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ และนางสงศรี ถาวร (ทองคง) ต่อศาลแพ่ง เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๓๔๓๘/๒๕๔๗ และผู้ฟ้องคดีได้ขอเอกสารร้องเรียนของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ที่มีถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเพื่อประโยชน์ในการเบิกความในคดีแพ่งดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณียังไม่ชัดเจนเพียงพอว่า คณะเภสัชศาสตร์มีหลักเกณฑ์ กฎ หรือระเบียบปฏิบัติกำหนดเกี่ยวกับการใช้ตราสัญลักษณ์ของคณะโดยเฉพาะกระดาษที่มีหัวกระดาษเป็นตราสัญลักษณ์ของคณะอย่างไร ประกอบกับสำนักงาน ก.พ. ได้วางหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการร้องเรียนไว้ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ว ๒๖ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๗ ว่า ให้ดำเนินการในเรื่องที่ร้องเรียนในทางลับ และหากมีการกระทำละเมิดต่อข้าราชการหรือบุคคลภายนอกและความเสียหายดังกล่าวเกิดขึ้นจากการกระทำในหน้าที่ แม้มิได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง หน่วยงานต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย นอกจากนี้ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๑๕ กำหนดว่า ข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งไม่เปิดเผยก็ได้ (๒) การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพหรือไม่สำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการฟ้องคดี การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสาร ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๕๑๗/๑๑๔๘๒ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ถึงผู้ฟ้องคดี แจ้งปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอ พร้อมกับมีหนังสือที่ ศธ ๐๕๑๗/๑๑๔๘๑ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ถึงคณบดีคณะเภสัชศาสตร์ ขอให้ชี้แจงความชัดเจนเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ กฎ ระเบียบปฏิบัติ หรือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ตราของคณะเภสัชศาสตร์ แต่ในระหว่างที่รอคำชี้แจงจากคณะเภสัชศาสตร์นั้น สถานีตำรวจภูธรอำเภอพุทธมณฑลได้มีหนังสือ ที่ นฐ ๐๗๒๙/๒๐๙ ลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๙

/ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒...

ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อขอทราบข้อมูลและเอกสารประกอบการดำเนินการสอบสวนในคดีที่ผู้ฟ้องคดีได้แจ้งความร้องทุกข์เพื่อดำเนินคดีกับนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ในข้อหาหมิ่นประมาทด้วยการโฆษณา เมื่อคณะเภสัชศาสตร์มีหนังสือ ส่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๕๑๗.๐๘/๑๑๖ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๙ แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบว่า คณะเภสัชศาสตร์ไม่เคยกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และขอบเขตให้ข้าราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย ลูกจ้าง ถือปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ตราสัญลักษณ์ของคณะเภสัชศาสตร์ลงในหัวกระดาษเพื่อเป็นหนังสือโต้ตอบทางราชการแต่ประการใด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๕๑๗/๔๓๐ ลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๙ จัดส่งสำเนาหนังสือร้องเรียนของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ เรื่อง การแอบอ้างใช้ตราสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล และสำเนาหนังสือคณะเภสัชศาสตร์ ที่ ศธ ๐๕๑๗.๐๘/๑๑๖ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๙ ให้สถานีตำรวจภูธรอำเภอพุทธมณฑล หลังจากนั้น สถานีตำรวจภูธรอำเภอพุทธมณฑลได้มีหนังสือ ที่ นฐ ๐๗๒๙/๑๒๖๒ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อขอทราบผลการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีหนังสือ ที่ ศธ ๐๕๑๗/๑๗๘๘ ลงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๔๙ แจ้งให้สถานีตำรวจภูธรอำเภอพุทธมณฑลทราบว่า คณะเภสัชศาสตร์ไม่มีหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการใช้ตราสัญลักษณ์ไว้เป็นการเฉพาะ ประกอบกับตามข้อร้องเรียนดังกล่าวยังไม่ปรากฏกรณีใดเป็นเหตุให้มหาวิทยาลัยเสื่อมเสียชื่อเสียง ดังนั้น จึงเห็นสมควรยุติเรื่องดังกล่าวโดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๕๑๗/๑๕๙๘ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ แจ้งให้นายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ทราบถึงการยุติเรื่องร้องเรียนดังกล่าวแล้ว ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือ ส่วนมาก ที่ นร ๐๑๐๗/๗๐๐ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๙ แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไปชี้แจงข้อเท็จจริงและให้เหตุผลประกอบการพิจารณากรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ฟ้องคดี และผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ออรรถณัคำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมอบหมายให้นายบุญชู แจ้งเจริญกิจ เป็นผู้แทนเข้าชี้แจง ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๑๐๗/๑๓๐๘ ลงวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙ แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้วได้มีคำวินิจฉัยที่ สด ๒๔/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๙ ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี หลังจากนั้น

/ผู้ฟ้องคดี...

ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๙ แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบว่า ผู้ฟ้องคดียังมิได้รับหนังสือแจ้งยุติเรื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้ว เห็นว่า กรณีที่ร้องเรียนเป็นเรื่องราวระหว่างนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ กับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยยังมิได้กล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิด การดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นเพียงการตรวจสอบข้อเท็จจริง เมื่อได้ข้อเท็จจริงจากคณะเภสัชศาสตร์แล้วจึงมีหนังสือ แจ้งให้นายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ทราบเท่านั้น อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้ฟ้องคดีขอทราบ คำวินิจฉัยการใช้ตราสัญลักษณ์ว่าเป็นการผิดระเบียบหรือกฎหมายใดของมหาวิทยาลัย หรือไม่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๕๑๗/๔๒๐๘ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๙ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ตรวจสอบเรื่องตามข้อร้องเรียนของนายแพทย์ สุนทร สุขเวชชวรกิจ แล้ว ปรากฏว่าไม่มีระเบียบหรือหลักเกณฑ์ที่กำหนดวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ตราสัญลักษณ์ของคณะเภสัชศาสตร์ไว้ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือแจ้งให้ นายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ผู้ร้องเรียนทราบแล้ว

ผู้ฟ้องคดีคัดค้านคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๕๑๗/๔๒๐๘ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๙ แจ้งผลการวินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดีทราบนั้น ไม่ถูกต้องตามเจตนารมณ์ของผู้ฟ้องคดี เนื่องจากผู้ฟ้องคดีประสงค์จะฟ้อง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่วินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ของผู้ฟ้องคดี แจ้งตามหนังสือ ที่ นร ๐๑๐๗/๑๓๐๗ ลงวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙ โดยผู้ฟ้องคดีเห็นว่า เหตุผลของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีนั้น เป็นการให้หลักการพิจารณาที่ไม่ถูกต้องและไม่เป็นธรรม นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ควรที่จะแจ้งผลการวินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดี ทราบตั้งแต่ต้น หรือในระหว่างการพิจารณาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิใช่แจ้งภายหลังจากที่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้ว ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาและมีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี โดยอ้างว่ามหาวิทยาลัยมหิดลได้แจ้ง ยุติเรื่องร้องเรียนให้นายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ และผู้ฟ้องคดีทราบแล้ว นั้น จึงเป็น การกระทำที่ไม่มีเหตุผล นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า พนักงานอัยการซึ่งเป็นผู้รับมอบอำนาจ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิใช่ผู้แทนโดยชอบธรรมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เนื่องจากขาดหลักฐาน การมอบอำนาจ และคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ว่า คำฟ้องของผู้ฟ้องคดีผิดพลาด คลาดเคลื่อนและเป็นเท็จเป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หลงเชื่อและรับอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไว้นั้น

/เป็นการ...

เป็นการกล่าวอ้างลอยๆ โดยไม่มีหลักฐาน (รายงานการประชุม) แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หลงเชื่ออย่างไร ประกอบกับข้อเท็จจริงในคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้แจ้งผลการวินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดีทราบ หลังจากที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้ว สำหรับกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อ้างว่า ผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ล่วงเลยกำหนดระยะเวลาสิบห้าวัน นับแต่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว ตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นที่สุดนั้น ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ได้แจ้งกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์ และไม่มีกรแจ้งใหม่ในภายหลัง ดังนั้น ระยะเวลาในการอุทธรณ์จึงขยายออกไปเป็นหนึ่งปี ตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ จึงชอบด้วยกฎหมาย และอยู่ในระยะเวลาที่ยื่นอุทธรณ์ได้ และการที่ผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็มิใช่การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้การปกป้องและคุ้มครองผู้ร้องเรียน คือ นายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ มากกว่าให้ความยุติธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี โดยปกปิดหนังสือร้องเรียนดังกล่าว และดำเนินการสืบสวนหาข้อเท็จจริงในทางลับ แต่กลับมีข่าวรั่วไหลออกมาโดยคนบด คณะเภสัชศาสตร์ได้รับเรื่องร้องเรียนด้วยวาจาจากภรรยาของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ และมีหนังสือ ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๔๘ เชิญผู้ฟ้องคดีไปหารือเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนดังกล่าว พร้อมทั้งแนบหนังสือ ที่ ศธ ๐๕๑๗/๙๕๓๓ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๘ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่มีถึงคนบด คณะเภสัชศาสตร์ให้รับทราบด้วย หลังจากนั้นข่าวได้กระจายออกไปทำให้ผู้ฟ้องคดีถูกดูหมิ่นเหยียดหยาม ได้รับการปฏิบัติผิดไปจากเดิม และถูกกลั่นแกล้งโดยตติอินเตอร์เน็ตและสัญญาณโทรศัพท์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเขตพญาไท หลบหลีกไม่ให้ความร่วมมือ ส่วนกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อ้างว่า อยู่ระหว่างรอคำชี้แจงของคณะเภสัชศาสตร์เป็นเหตุแห่งการปฏิเสธไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้น ถือว่าเป็นการประวิงเวลาของเจ้าหน้าที่ทั้งที่รู้ว่าไม่มีกฎหมายหรือระเบียบเกี่ยวกับการใช้ตราสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัย สำหรับกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๕๑๗/๑๕๙๘ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ แจ้งยุติเรื่องร้องเรียนไปยังนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ อันเป็น

/วันเดียวกับ...

วันเดียวกับวันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะยื่นอุทธรณ์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นั้น ผู้ฟ้องคดีได้ติดต่อไปยัง กองกฎหมาย มหาวิทยาลัยมหิดล และร้องขอให้ออกหนังสือยุติเรื่องให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว แต่ได้รับการปฏิเสธ

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้การเพิ่มเติมว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี กรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับหนังสือร้องเรียน ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๘ ของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ โดยพิจารณาข้อเท็จจริงตามคำอุทธรณ์และคำชี้แจงของผู้ฟ้องคดี คำชี้แจงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และเอกสารที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว เห็นว่า การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ผู้ฟ้องคดีร้องขออาจจะขยายความขัดแย้งเรื่องส่วนตักระหว่างนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ กับผู้ฟ้องคดีให้เพิ่มขึ้นอีกอีกทั้ง เรื่องอุทธรณ์ดังกล่าวผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณาเป็นที่ยุติแล้วว่า ผู้ฟ้องคดีไม่มีความผิดตามระเบียบและกฎหมายแต่อย่างใด เมื่อคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ ประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้อง และเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ประกอบแล้ว จึงมีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี การพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นการพิจารณาโดยชอบด้วยพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ แล้ว ขอให้ยกฟ้องของผู้ฟ้องคดี

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้การเพิ่มเติมว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่มีหน้าที่ต้องแจ้งผลการวินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดีทราบ และการไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารซึ่งเป็นหนังสือร้องเรียนของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ปฏิบัติตามมาตรา ๑๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และหนังสือสำนักงาน ก.พ. ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๗ อันเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย มิได้เป็นการปกป้องผู้หนึ่งผู้ใดเป็นการเฉพาะ และมีได้มีการประวิงเวลาแต่อย่างใด แต่เป็นเพราะคณะเภสัชศาสตร์ใช้เวลาในการตรวจสอบเป็นเวลานาน นอกจากนี้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีได้เห็นและทราบข้อความในหนังสือร้องเรียนของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๘ ที่มีถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แล้ว โดยทราบจากคณบดีคณะเภสัชศาสตร์ตามที่ผู้ฟ้องคดีอ้างในคำคัดค้านคำให้การ หรือทราบโดยการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้สั่งให้

สถานีตำรวจภูธรอำเภอพุทธมณฑล ซึ่งผู้ฟ้องคดีน่าจะดำเนินการอย่างใด ๆ ตามความประสงค์ต่อไปได้แล้ว

ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยสองประเด็น คือ

ประเด็นที่หนึ่ง ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองหรือไม่

ในประเด็นนี้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ให้การโต้แย้งว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย เนื่องจากได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อล่วงเลยกำหนดระยะเวลาสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แล้ว คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงถึงที่สุดตามกฎหมายแล้ว เห็นว่า เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหนังสือที่ ศธ ๐๕๑๗/๑๑๔๘๒ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ที่ปฏิเสธไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอ และคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ สค ๒๔/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๙ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นคู่กรณีในคำสั่งดังกล่าวจึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องมาจากคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายนั้น ศาลต้องมีคำบังคับโดยมีคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗/๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ บัญญัติว่า ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารใด ตามมาตรา ๑๔ หรือมาตรา ๑๕ หรือมีคำสั่งไม่รับฟังคำคัดค้านของผู้มีประโยชน์ได้เสียตามมาตรา ๑๗ ผู้นั้นอาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งนั้น โดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ จึงเป็นกรณีที่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายไว้โดยเฉพาะ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๕๑๗/๑๑๔๘๒ ลงวันที่ ๓๐

พฤษภาคม ๒๕๔๘ แจ้งคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ผู้ฟ้องคดีทราบ โดยมีได้ระบุกรณีที่อาจอุทธรณ์โต้แย้ง การยื่นคำอุทธรณ์หรือคำโต้แย้ง และระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งไว้ในคำสั่งดังกล่าวด้วย อันเป็นการมิได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น ระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งจึงต้องเริ่มนับใหม่ ตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งหลักเกณฑ์ดังกล่าว แต่ถ้าไม่มีการแจ้งใหม่และระยะเวลาดังกล่าว มีระยะเวลาสั้นกว่าหนึ่งปี ให้ขยายเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา ๔๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน แต่ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าวเมื่อใดอย่างไรก็ตาม เมื่อนับแต่วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีอาจทราบคำสั่งดังกล่าวได้อย่างเร็วที่สุดแล้ว การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำอุทธรณ์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ จึงเป็นการยื่นคำอุทธรณ์ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีการสั่งการตามกฎหมายนั้นแล้ว ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

ประเด็นที่สอง คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหนังสือ ที่ ศธ ๐๕๑๗/๑๑๔๘๒ ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ที่ปฏิเสธไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ฟ้องคดีและคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ สค ๒๔/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๙ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า โดยที่มาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ นิยามคำว่า ข้อมูลข่าวสารของราชการ หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐ หรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอกชน ดังนั้น หนังสือร้องเรียน ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๘ ของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ที่มีถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และอยู่ในความครอบครองของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการ ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัตินี้บัญญัติว่า นอกจากข้อมูลข่าวสารของราชการที่ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว หรือที่

/จัดไว้ให้...

จัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้แล้ว หรือที่มีการจัดให้ประชาชนได้ค้นคว้าตามมาตรา ๒๖ แล้ว ถ้าบุคคลใดขอข้อมูลข่าวสารอื่นใดของราชการ และคำขอของผู้นั้นระบุข้อมูลข่าวสารที่ต้องการในลักษณะที่อาจเข้าใจได้ตามสมควร ให้หน่วยงานของรัฐผู้รับผิดชอบจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้แก่ผู้ขอภายในเวลาอันสมควร เว้นแต่ผู้นั้นขอจำนวนมากหรือบ่อยครั้ง โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ข้อมูลข่าวสารของราชการ ที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้ โดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน (๑) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือความมั่นคงในทางเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ (๒) การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ หรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ไม่ว่าจะเป็นเกี่ยวกับการป้องกัน การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม (๓) ความเห็นหรือคำแนะนำภายในหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการเรื่องหนึ่งเรื่องใด แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงรายงานทางวิชาการ รายงานข้อเท็จจริง หรือข้อมูลข่าวสารที่นำมาใช้ในการทำความเข้าใจหรือคำแนะนำภายในดังกล่าว (๔) การเปิดเผยจะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด (๕) รายงานการแพทย์หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร (๖) ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย หรือข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ให้มาโดยไม่ประสงค์ให้ทางราชการนำไปเปิดเผยต่อผู้อื่น (๗) กรณีอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อขอหนังสือร้องเรียนลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๘ ของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ที่มีถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเอกสารดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการเบิกความในคดีหมายเลขดำที่ ๓๔๓๙/๒๕๔๗ ของศาลแพ่ง ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้รับมอบอำนาจให้ดำเนินคดีแทนนางสาวกฤติยา เจริญเวชพิพัฒน์ กับน้องอีก ๓ คน ซึ่งเป็นโจทก์ โดยมีนางสงศรี ถาวร และนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ เป็นจำเลย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๕๑๗/๑๑๔๘๒ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๘

แจ้งปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอ โดยให้เหตุผลว่าเอกสารดังกล่าว ไม่อาจเปิดเผยได้ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๑๕ (๒) ประกอบหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ว ๒๖ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๗ นั้น เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อชี้แจง ข้อเท็จจริงกรณีที่นายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๘ ร้องเรียนผู้ฟ้องคดีเรื่องการใช้ตราสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมหิดลโดยไม่ชอบต่อ คณะบดีคณะเภสัชศาสตร์ โดยผู้ฟ้องคดีได้แนบสำเนาหนังสือร้องเรียนดังกล่าวไปพร้อมกับ คำชี้แจงด้วย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ย่อมทราบว่าหนังสือร้องเรียนลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๘ ของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ที่มีถึงคณะบดีคณะเภสัชศาสตร์ มีข้อความทำนอง เดียวกันกับหนังสือร้องเรียน ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๘ ของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ที่มีถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะดำเนินการสืบสวน ในทางลับตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ว ๒๖ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๘ จึงไม่เป็นประโยชน์อีกต่อไป ประกอบกับการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวไม่เป็นเหตุให้การบังคับ ใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพอย่างไร เพราะหากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พบว่าเรื่องที่ร้องเรียน มีมูลความจริงอันเป็นกรณีความผิดตามกฎหมาย ก็สามารถดำเนินคดีทางอาญากับ ผู้ฟ้องคดีได้ นอกจากนี้ ไม่ปรากฏว่ามีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของ ราชการดังกล่าว ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหนังสือ ที่ ศธ ๐๕๑๗/๑๑๔๘๒ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ที่ปฏิเสธไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ฟ้องคดีจึงเป็น การใช้ดุลพินิจที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อ้างว่า ผู้ฟ้องคดีได้เห็น และทราบข้อความในหนังสือร้องเรียน ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๘ ของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ที่มีถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แล้ว โดยทราบจากคณะบดีคณะเภสัชศาสตร์ หรือทราบจากเอกสารที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ส่งให้สถานีตำรวจภูธรอำเภอพุทธมณฑล นั้น เห็นว่า เมื่อเอกสารดังกล่าวเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการและยังอยู่ในความครอบครอง ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ประกอบกับไม่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย แม้ว่าผู้ฟ้องคดี จะสามารถทราบข้อมูลข่าวสารได้ทางอื่น แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็ยังมีหน้าที่ตามกฎหมาย ที่จะต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีเมื่อผู้ฟ้องคดีร้องขอ ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ สำหรับคำวินิจฉัยของ

/ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑...

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ สค ๒๔/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๙ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีนั้น เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ทราบข้อเท็จจริงจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ จนได้ข้อยุติแล้วว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีความผิดตามระเบียบหรือกฎหมายใด และทราบว่าผู้ฟ้องคดีได้แจ้งความร้องทุกข์ต่อสถานีตำรวจนครบาลพญาไทและสถานีตำรวจภูธรอำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม แล้ว ตามหนังสือประกอบคำชี้แจงของผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๙ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อ้างว่า การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวอาจจะขยายความขัดแย้งเรื่องส่วนตัวนั้น จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่ขัดกับข้อเท็จจริง อีกทั้งการได้รับข้อมูลข่าวสารของผู้ฟ้องคดีนั้นก็เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการคุ้มครองสิทธิของตน แม้ว่าเรื่องดังกล่าวจะเป็นข้อพิพาทส่วนตัวมิใช่ประโยชน์สาธารณะ แต่ก็เป็นสิทธิที่กฎหมายรับรองและให้ความคุ้มครอง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อ้างว่าเรื่องดังกล่าวเป็นข้อพิพาทส่วนตัวมิใช่ประโยชน์สาธารณะ จึงเป็นคำวินิจฉัยที่มีได้คำนึงถึงประโยชน์ของผู้ฟ้องคดี ตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ คำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ สค ๒๔/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๙ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย เช่นเดียวกัน สำหรับคำขอของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เปิดเผยข้อมูลข่าวสารในคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นั้น เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ส่งคำวินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดีทราบแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวอีก

ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหนังสือ ที่ ศธ ๐๕๑๗/๑๑๔๘๒ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ และคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ สค ๒๔/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๙ ตามหนังสือ ที่ นร ๐๑๐๗/๑๓๐๗ ลงวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เปิดเผยหนังสือร้องเรียน ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๘ ของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ที่มีถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมดแก่ผู้ฟ้องคดีภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อุทธรณ์ว่า ในประเด็นที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาว่า การวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามคำวินิจฉัย ที่ สค ๒๔/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๙ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่เห็นด้วย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

/เห็นว่า...

เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นองค์กรตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ในการใช้ดุลพินิจอิสระโดยแท้จริงในการตรวจสอบข้อเท็จจริงและอาจมีคำวินิจฉัยมิให้เปิดเผยได้โดยให้เหตุผลประกอบการใช้ดุลพินิจ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับฟังคำชี้แจงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ฟ้องคดี ประกอบกับได้พิจารณาเอกสารที่เกี่ยวข้องประกอบกันโดยครบถ้วนแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบถึงการยุติเรื่องร้องเรียนดังกล่าวว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีความผิดตามระเบียบและกฎหมายแต่อย่างใด และผู้ฟ้องคดีก็ได้รับการพิจารณาอย่างเป็นธรรมแล้ว การที่ผู้อุทธรณ์ทราบหนังสือร้องเรียนดังกล่าวก็ไม่มีประโยชน์ แต่อาจขยายความขัดแย้งเรื่องส่วนตักระหว่างผู้ร้องเรียนกับผู้ฟ้องคดีต่อไปได้อีกทั้งกรณีร้องเรียนดังกล่าวเป็นเรื่องข้อพิพาทส่วนตัวไม่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะแต่อย่างใด การวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอของผู้อุทธรณ์ ถือได้ว่าเป็นการใช้ดุลพินิจและวินิจฉัยโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้ดุลพินิจขัดกับข้อเท็จจริงนั้น ศาลปกครองชั้นต้นไม่ได้ให้เหตุผลว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้ดุลพินิจขัดกับข้อเท็จจริงอย่างไร และชี้ให้เห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รับฟังข้อเท็จจริงผิดพลาดในส่วนตัว อันจะทำให้ศาลปกครองสามารถเข้ามาตรวจสอบดุลพินิจและชี้ให้เห็นว่าการใช้ดุลพินิจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ชอบด้วยกฎหมายได้เมื่อไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้ดุลพินิจขัดกับข้อเท็จจริง อีกทั้งไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ บิดเบือนการใช้ดุลพินิจหรือใช้ดุลพินิจโดยไม่สุจริต หรือใช้ดุลพินิจขัดกับหลักความเสมอภาคหรือความสมควรแก่เหตุ กรณีจึงเป็นเรื่องดุลพินิจตามความเชี่ยวชาญในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอันเป็นดุลพินิจโดยแท้ของฝ่ายปกครอง สำหรับกรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อ้างว่าเรื่องดังกล่าวเป็นข้อพิพาทส่วนตัวไม่ใช่ประโยชน์สาธารณะ จึงเป็นคำวินิจฉัยที่มีได้คำนึงถึงประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้รับฟังคำชี้แจงจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ฟ้องคดี ประกอบกับพิจารณาเอกสารที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในกรณีนี้อาจจะขยายความขัดแย้งเรื่องส่วนตักระหว่างผู้ร้องเรียนกับผู้ฟ้องคดีมากขึ้น ซึ่งในประเด็นนี้เป็นการใช้ดุลพินิจซึ่งน้ำหนักประโยชน์ได้เสียของผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้ร้องเรียน และประโยชน์ในทางราชการเกี่ยวกับการดำเนินการ

บริหารงานภายในของหน่วยงานไปพร้อมกัน การคำนึงแต่ประโยชน์หรือคุ้มครองสิทธิของผู้ฟ้องคดีเพียงฝ่ายเดียว จึงเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่เป็นไปตามหลักการซึ่งน้ำหนักประโยชน์ของฝ่ายต่างๆ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ใช้ดุลพินิจตามเหตุผลที่ปรากฏในคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว ด้วยเหตุผลและข้อเท็จจริงข้างต้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ขอศาลปกครองสูงสุดพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นเป็นยกฟ้อง

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อุทธรณ์ว่า ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เปิดเผยหนังสือร้องเรียนของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ฉบับลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๘ เพื่อนำเอกสารดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการเบิกความต่อศาลในคดีแพ่ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่าเป็นการขอให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ตามนัยมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งกรณีแตกต่างจากหนังสือของผู้ฟ้องคดีฉบับลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ที่เป็นการรายงานข้อเท็จจริงกรณีนายแพทย์สุนทรกล่าวหาผู้ฟ้องคดี แอบอ้างใช้เอกสารของราชการที่มีตราสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมหิดลไปข่มขู่ให้เจ้าหน้าที่เกรงกลัว หลงเชื่อและปฏิบัติตามตลอดจนหนังสือดังกล่าวก็มีได้มีนัยในการขอให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารแต่อย่างใด ประกอบกับแม้จะได้สำเนาหนังสือลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๘ ของนายแพทย์สุนทรมาด้วย ก็เป็นหนังสือที่ส่งถึงคณะบดีคณะเภสัชศาสตร์ มิใช่มีถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังนั้นจึงเป็นหนังสือของผู้ฟ้องคดีที่จัดทำขึ้นโดยมีเจตนาแตกต่างกัน และการดำเนินการตามหนังสือร้องเรียนของนายแพทย์สุนทร ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่า มีความจำเป็นที่ต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงจากคณะเภสัชศาสตร์ จึงได้มีหนังสือสอบถามไปยังคณะบดีคณะเภสัชศาสตร์ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดำเนินการตามขั้นตอนเช่นเดียวกับกรณีการร้องเรียนเรื่องอื่นๆ และถือตามแนวปฏิบัติที่กำหนดและเวียนแจ้งให้ถือปฏิบัติ และหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ว ๒๖ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๗ ก็เป็นหนึ่งในแนวปฏิบัติที่ได้เวียนแจ้งไปยังส่วนราชการเพื่อให้ถือปฏิบัติด้วย ฉะนั้นจึงยังไม่เห็นพ้องด้วยกับความเห็นของศาลปกครองชั้นต้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ทราบหนังสือของนายแพทย์สุนทรทั้งฉบับที่มีถึงคณะบดีคณะเภสัชศาสตร์ และฉบับที่มีถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แล้ว

/จะทำให้...

จะทำให้การดำเนินการสืบสวนตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ดังกล่าวไม่เป็นประโยชน์อีกแต่อย่างใด เพราะยังเป็นขั้นตอนการดำเนินการในทางลับอยู่ และการที่ศาลปกครองชั้นต้นมีความเห็นว่า การเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวไม่เป็นการบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ เพราะหากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พบว่าเรื่องที่ร้องเรียนมีมูลความจริงอันเป็นกรณีผิดตามกฎหมายก็สามารถดำเนินคดีทางอาญากับผู้ฟ้องคดีได้นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่เห็นพ้องด้วย เพราะเป็นคนละกรณีกับเงื่อนไขตามมาตรา ๑๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ กล่าวคือ มาตรา ๑๕ (๒) กำหนดว่า การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ หรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการฟ้องคดี การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ก็ตาม ด้วยเหตุผลดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือขอให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามหนังสือของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ปฏิเสธการเปิดเผยตามมาตรา ๑๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ประกอบกับหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ว ๒๖ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๗ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้พิจารณาการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเป็นการชอบโดยกฎหมายแล้ว นอกจากนี้ ก่อนที่ศาลปกครองชั้นต้นจะมีคำพิพากษาคดีนี้ ผู้ฟ้องคดีได้แจ้งความร้องทุกข์ไว้กับพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรอำเภอพุทธมณฑล ให้สอบสวนดำเนินคดีกับนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ข้อหาหมิ่นประมาทด้วยการโฆษณาด้วยเอกสาร อันเนื่องจากนายแพทย์สุนทรมีหนังสือฉบับลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๘ และในชั้นการสอบสวนของพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรอำเภอพุทธมณฑล ก็ได้มีหนังสือให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จัดส่งสำเนาหนังสือดังกล่าวเพื่อประกอบการสอบสวนดำเนินคดี ต่อมา ปรากฏว่าพนักงานสอบสวนได้สรุปสำนวนการสอบสวนเสนอพนักงานอัยการฟ้องนายแพทย์สุนทรต่อศาลแขวงนครปฐมเป็นคดีหมายเลขดำที่ ๒๐๔/๒๕๕๐ นอกจากนี้ เมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๔๙ ศาลแพ่งได้มีหมายเรียกถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้จัดส่งสำเนาหนังสือร้องเรียนของนายแพทย์สุนทรที่มีถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พร้อมสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓ ฉบับ และหนังสือตอบนายแพทย์สุนทรของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อประกอบการพิจารณาคดีของศาลแพ่ง ตามคดีหมายเลขดำที่ ๓๔๓๙/๒๕๔๗ ระหว่างนางสาวกฤติยา เจริญเวชพิพัฒน์ กับพวกรวม ๔ คน โจทก์ กับ นางสงศรี ถาวร ที่ ๑ นายสุนทร สุขเวชชวรกิจ ที่ ๒ จำเลย

/ซึ่งกรณีนี้...

ซึ่งกรณีนี้สอดคล้องกับเหตุผลของการขอให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของผู้ฟ้องคดี ตามหนังสือฉบับลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ด้วยข้อเท็จจริงดังกล่าวถือว่าผู้ฟ้องคดีได้ทราบและได้ไปซึ่งหนังสือของนายแพทย์สุนทรตามช่องทางและกระบวนการทั้งในส่วนของการสืบสวนสอบสวนและตามหมายเรียกของศาลที่จะนำไปใช้ประโยชน์ตามเจตนาของผู้ฟ้องคดีแล้ว โดยไม่มีปัญหาเกี่ยวกับความถูกต้องแท้จริงของข้อมูลข่าวสารดังกล่าว ดังนั้น การที่จะมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ผู้ฟ้องคดีได้ทราบแล้ว เป็นการใช้ประโยชน์จากคำพิพากษาของศาลให้เป็นแพ้นะกันทางคดีเท่านั้น และไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ แต่ประการใด ด้วยเหตุผลข้างต้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ขอศาลปกครองสูงสุดพิจารณาพิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นเป็นให้ยกฟ้องผู้ฟ้องคดี

ผู้ฟ้องคดีแก้อุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้ยื่นคำอุทธรณ์เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หมายถึง คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายทั้งคณะ มิใช่หมายถึง คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย คณะที่ ๓ ซึ่งประกอบด้วยกรรมการเพียง ๕ คนเท่านั้น นอกจากนี้ ยังไม่มีกฎหมายหรือระเบียบใดที่กำหนดให้คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารฯ คณะที่ ๓ เป็นผู้ได้รับมอบอำนาจให้ดำเนินคดีปกครองแทน จึงถือไม่ได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ยื่นอุทธรณ์ ด้วยเหตุนี้คำอุทธรณ์ฉบับลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๒ จึงเป็นคำอุทธรณ์ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้ยื่นอุทธรณ์ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด ส่วนประเด็นที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อุทธรณ์ว่า ในประเด็นที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาว่า การวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามคำวินิจฉัย ที่ สค ๒๔/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๙ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีขอแก้คำอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในประเด็นนี้ โดยอาศัยเหตุผลตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น และเนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่เคยได้รับเอกสารยุติเรื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามคำกล่าวอ้างที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ชี้แจงต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เชื่อคำกล่าวอ้างดังกล่าว จึงนำมาใช้พิจารณาหรือใช้ดุลพินิจออกคำวินิจฉัย ที่ สค ๒๔/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๙ จึงเห็นได้ว่า เป็นการใช้อดุลพินิจขัดกับ

/ข้อเท็จจริง...

ข้อเท็จจริง ซึ่งเกิดจากความบกพร่องของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในการรับฟังข้อเท็จจริง และผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำอุทธรณ์คำพิพากษาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่มีเหตุผล ไม่มีข้อเท็จจริง หรือข้อกฎหมายที่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ขอศาลปกครองพิจารณายกคำอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สำหรับคำอุทธรณ์ในประเด็นที่ว่า เรื่องร้องเรียนที่พิพาทเป็นข้อพิพาทส่วนตัวไม่ใช่ประโยชน์สาธารณะ จึงเป็นคำวินิจฉัยที่มีได้คำนึงถึงประโยชน์ของผู้ฟ้องคดี โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้เหตุผลว่าได้ใช้ดุลพินิจซึ่งน้ำหนักประโยชน์ได้เสียของผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ร้องเรียน และประโยชน์ในทางราชการเกี่ยวกับการดำเนินการบริหารงานภายในของหน่วยงานไปพร้อมกันแล้ว การคำนึงแต่ประโยชน์หรือคุ้มครองสิทธิของผู้อุทธรณ์ซึ่งเป็นผู้ฟ้องคดีเพียงฝ่ายเดียว จึงเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่เป็นไปตามหลักการซึ่งน้ำหนักประโยชน์ของฝ่ายต่างๆ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ผู้ฟ้องคดีแก้อุทธรณ์ในประเด็นนี้โดยอาศัยเหตุผลสอดคล้องกับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เนื่องจากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบว่าหนังสือร้องเรียนของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ที่มีถึงคณะบดีคณะเภสัชศาสตร์ มีข้อความทำนองเดียวกันกับหนังสือร้องเรียน ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๘ ของนายแพทย์สุนทรที่มีถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะดำเนินการสืบสวนในทางลับตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ว ๒๖ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๘ จึงไม่เป็นประโยชน์ และการเปิดเผยข้อมูลก็ไม่เป็นเหตุให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพแต่อย่างใด การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อ้างว่าการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวอาจจะขยายความขัดแย้งเรื่องส่วนตัวนั้น ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ฟ้องคดีต้องการข้อมูลข่าวสารเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการคุ้มครองสิทธิของตน และเป็นสิทธิที่กฎหมายรับรอง และให้ความคุ้มครอง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำวินิจฉัยโดยมิได้คำนึงถึงประโยชน์ของผู้ฟ้องคดี ตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีเห็นพ้องด้วยกับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น และคำอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่มีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย

ผู้ฟ้องคดีแก้อุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยื่นอุทธรณ์พ้นระยะเวลาที่กำหนด เนื่องจากคดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๒๕

ธันวาคม ๒๕๕๑ กำหนดวันสุดท้ายในการยื่นคำอุทธรณ์ คือ วันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๒ แต่ในกรณีนี้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำอุทธรณ์ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นอุทธรณ์ล่วงเลยระยะเวลาสามสิบวัน นับแต่ศาลมีคำพิพากษา ศาลจึงไม่อาจรับคำอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไว้พิจารณา เนื่องจากเป็นการยื่นอุทธรณ์ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ อนึ่ง เนื่องจากระยะเวลาการอุทธรณ์ในคดีปกครองเป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดระยะเวลาไว้เป็นกรณีเฉพาะ และศาลปกครองสูงสุดได้มีคำวินิจฉัยเป็นบรรทัดฐานไว้ว่า ศาลไม่มีอำนาจในการขยายระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะดังกล่าว กรณีจึงเข้าข้อยกเว้นตามมาตรา ๑๙๓/๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่จะไม่นำบทบัญญัติว่าด้วยการนับระยะเวลาในลักษณะ ๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาใช้บังคับ ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่อาจจะนำบทบัญญัติลักษณะ ๕ ระยะเวลาในมาตรา ๑๙๓/๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาใช้บังคับเพื่อขยายเวลาการยื่นอุทธรณ์ในคดีปกครองให้เกินไปกว่าระยะเวลาตามที่กฎหมายเฉพาะกำหนดไว้ สำหรับประเด็นที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ยื่นคำอุทธรณ์ในประเด็นที่ไม่เห็นพ้องด้วยกับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นที่ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เปิดเผยหนังสือร้องเรียนลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๘ ของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ที่มีถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมดแก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นพ้องกับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่มีข้อเท็จจริง หรือข้อกฎหมายที่เป็นสาระอันควรให้การวินิจฉัยด้วยเหตุผล และข้อเท็จจริงดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีขอศาลปกครองสูงสุดยกคำอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง และมีคำบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา

ศาลปกครองสูงสุดออกนั่งพิจารณาคดี โดยได้รับฟังสรุปข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวน และคำชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดี

ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณาเอกสารทั้งหมดในสำนวนคดี กฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว

/ข้อเท็จจริง...

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการบำนาญ ก่อนเกษียณอายุราชการได้รับราชการในตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ระดับ ๙ มหาวิทยาลัยมหิดล หลังจากเกษียณอายุราชการเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๗ แล้ว ผู้ฟ้องคดียังคงใช้สำนักงานเดิมที่คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปฏิบัติภารกิจในโครงการจัดการเทคโนโลยีเชิงพาณิชย์ ตามที่ได้ทำสัญญาไว้กับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) โดยได้รับการอนุเคราะห์และรับทราบการใช้สำนักงานดังกล่าวจากคณบดีคณะเภสัชศาสตร์ ประมาณปลายปี พ.ศ. ๒๕๔๖ นางสาวกฤติยา เจริญเวชพิพัฒน์ ซึ่งเป็นหลานของผู้ฟ้องคดีและพักอาศัยอยู่ในบ้านเดียวกันได้มีกรณีพิพาทกับนางสงศรี ถาวร (ทองคง) และนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ (ทองคง) ซึ่งมีที่ดินข้างเคียงติดต่อกับบ้านของผู้ฟ้องคดีกรณีต่อเติมบ้านให้เช่ารुक้า ทำให้กำแพงบ้านของผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ขณะนี้เรื่องดังกล่าวอยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาทางศาลยุติธรรม ตามคดีหมายเลขดำที่ ๓๔๓๙/๒๕๔๗ ของศาลแพ่ง โดยนางสาวกฤติยา เจริญเวชพิพัฒน์ และน้องอีก ๓ คน ได้มอบอำนาจให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินคดีดังกล่าว ในระหว่างการพิสูจน์หาหลักฐานทางคดี ผู้ฟ้องคดีได้ติดต่อหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องโดยใช้กระดาษเขียนจดหมายของตนเอง ซึ่งมีรายละเอียดที่หัวกระดาษคล้ายนามบัตรทั่วไป ประกอบด้วยตราสัญลักษณ์มหาวิทยาลัยมหิดล ชื่อตำแหน่ง ภาควิชา คณะที่สังกัด ที่อยู่สำหรับติดต่อ ซึ่งเป็นสำนักงานที่ผู้ฟ้องคดีใช้ปฏิบัติงาน หมายเลขโทรศัพท์ และอีเมลล์เป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งกระดาษเขียนจดหมายดังกล่าว อาจารย์คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้ใช้สืบทันมาอย่างแพร่หลาย ต่อมา นายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๘ ร้องเรียนผู้ฟ้องคดีต่อคณบดีคณะเภสัชศาสตร์และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ สรุปความได้ว่า ผู้ฟ้องคดีแอบอ้างใช้ตราสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล อันเป็นการใช้เอกสารราชการโดยไม่มีสิทธิและใช้ในเรื่องส่วนตัว ข่มขู่เจ้าหน้าที่เพื่อให้เกรงกลัว หลงเชื่อ และปฏิบัติตาม และเป็น การแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม อันนำมาซึ่งความเสื่อมเสียชื่อเสียงและเกียรติภูมิของมหาวิทยาลัยมหิดล ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วได้มีหนังสือ ที่ ศร ๐๕๑๗/๙๕๓๓

ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๘ ถึงคณบดีคณะเภสัชศาสตร์ ขอให้ตรวจสอบว่ามีหลักเกณฑ์ กฎ ระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ตราของคณะเภสัชศาสตร์ โดยเฉพาะกระดาษที่มีหัวกระดาษ เป็นตราของคณะเภสัชศาสตร์กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร คณบดีคณะเภสัชศาสตร์ได้มี หนังสือลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๔๘ เชิญผู้ฟ้องคดีมาพบเพื่อหารือเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียน ดังกล่าว ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผ่านทางคณบดีคณะเภสัชศาสตร์ ชี้แจงข้อเท็จจริงกรณีที่นายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ มีหนังสือร้องเรียนผู้ฟ้องคดีเกี่ยวกับการใช้ตราสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล โดยแนบ สำเนาหนังสือร้องเรียนลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๘ ของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ที่มีถึงคณบดีคณะเภสัชศาสตร์มาด้วย และในระหว่างที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณา เรื่องร้องเรียนดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ แจ้งให้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบว่า ผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินคดีกับนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ และนางสงศรี ถาวร (ทองคง) กรณีต่อเติมบ้านให้เช่ารुक้าทำให้กำแพงบ้านของผู้ฟ้องคดี และนางสาวกฤติยา เจริญเวชพิพัฒน์ ได้รับความเสียหายต่อศาลแพ่ง เป็นคดีหมายเลขดำ ที่ ๓๔๓๙/๒๕๔๗ พร้อมกับขอหนังสือร้องเรียนของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ที่มีถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อใช้ประโยชน์ในการเบิกความ ในคดีดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วได้มีหนังสือ ที่ ศร ๐๕๑๗/๑๑๔๘๒ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า เอกสารที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอให้เปิดเผยเป็น เอกสารที่ไม่อาจเปิดเผยได้ตามมาตรา ๑๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของ ราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ประกอบหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ว ๒๖ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๗ และในขณะเดียวกันผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือ ที่ ศร ๐๕๑๗/๑๑๔๘๑ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ถึงคณบดีคณะเภสัชศาสตร์ ขอให้ชี้แจงเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ กฎ ระเบียบปฏิบัติหรือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ตราของคณะเภสัชศาสตร์อีกครั้งหนึ่ง ในระหว่างที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ รอคำชี้แจงจากคณะเภสัชศาสตร์ สถานีตำรวจภูธร อำเภอพุทธมณฑลได้มีหนังสือ ที่ นฐ ๐๗๒๗/๒๐๙ ลงวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๔๙ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

/เพื่อขอทราบ...

เพื่อขอทราบข้อมูลและเอกสารประกอบการดำเนินการสอบสวนคดี ที่ผู้ฟ้องคดีได้แจ้งความร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีกับนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ในข้อหาหมิ่นประมาทด้วยการโฆษณา เมื่อคณะเภสัชศาสตร์มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๕๑๗.๐๘/๑๑๖ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๙ แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบว่า คณะเภสัชศาสตร์ไม่เคยกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และขอบเขตให้ข้าราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย ลูกจ้าง ถือปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ตราสัญลักษณ์ของคณะเภสัชศาสตร์ลงในหัวกระดาษ เพื่อเป็นหนังสือโต้ตอบทางราชการแต่ประการใด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๕๑๗/๔๓๐ ลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๙ จัดส่งสำเนาหนังสือร้องเรียนของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ เรื่อง การแอบอ้างใช้ตราสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล และสำเนาหนังสือคณะเภสัชศาสตร์ ที่ ศธ ๐๕๑๗.๐๘/๑๑๖ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๙ ให้สถานีตำรวจภูธรอำเภอพุทธมณฑล ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๕๑๗/๑๕๙๘ ลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ แจ้งให้นายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ทราบถึงการยุติเรื่องร้องเรียน แต่ในขณะที่เดียวกัน ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ อุทธรณ์คำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้ว ได้มีคำวินิจฉัย ที่ สค ๒๔/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๙ ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี พร้อมกับมีหนังสือ ที่ นร ๐๑๐๗/๑๓๐๗ ลงวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๔๙ แจ้งคำวินิจฉัยดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่กล่าวอ้างว่า เรื่องร้องเรียนเป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบถึงการยุติเรื่องร้องเรียนแล้วนั้น เป็นคำวินิจฉัยที่ไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย จึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๙ แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบว่า ผู้ฟ้องคดีไม่เคยได้รับเอกสารยุติเรื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พร้อมกับขอคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เกี่ยวกับการใช้ตราสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๕๑๗/๔๒๐๘ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๔๙ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ตรวจสอบเรื่อง

/ตามข้อร้องเรียน...

ตามข้อร้องเรียนของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ แล้ว ปรากฏว่าไม่มีระเบียบหรือหลักเกณฑ์ที่กำหนดวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ตราสัญลักษณ์ของคณะเภสัชศาสตร์ไว้ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้แจ้งให้นายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ผู้ร้องเรียน ทราบแล้ว

คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหนังสือ ที่ ศธ ๐๕๑๗/๑๑๔๘๒ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ฟ้องคดี และคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ สค ๒๔/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๙ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ขอบด้วยกฎหมายหรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า มูลคดีนี้สืบเนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อขอหนังสือร้องเรียนของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๘ ที่มีถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเอกสารดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ในการเบิกความในคดีหมายเลขดำที่ ๓๔๓๘/๒๕๔๗ ของศาลแพ่ง ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้รับมอบอำนาจให้ดำเนินคดีแทนนางสาวกฤติยา เจริญเวชพิพัฒน์ กับน้องอีก ๓ คน ซึ่งเป็นโจทก์ โดยมีนางสงศรี ถาวร และนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ เป็นจำเลย ซึ่งตามมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ บัญญัติว่า ข้อมูลข่าวสารของราชการ หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐ หรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอกชน ดังนั้น หนังสือร้องเรียน ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๘ ของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ที่มีถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และอยู่ในความครอบครองของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการซึ่งอยู่ภายในบังคับแห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ตามบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น ซึ่งมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว บัญญัติว่า นอกจากข้อมูลข่าวสารของราชการที่ลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว หรือที่จัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้แล้ว หรือที่มีการจัดให้ประชาชนได้ค้นคว้าตามมาตรา ๒๖ แล้ว ถ้าบุคคลใดขอข้อมูลข่าวสารอื่นใดของราชการ

/และคำขอ...

และคำขอของผู้นี้ระบุข้อมูลข่าวสารที่ต้องการในลักษณะที่อาจเข้าใจได้ตามสมควร ให้นายงานของรัฐผู้รับผิดชอบจัดหาข้อมูลข่าวสารนั้นให้แก่ผู้ขอภายในเวลาอันสมควร เว้นแต่ผู้นี้ขอจำนวนมากหรือบ่อยครั้งโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาคำร้องขอของผู้ฟ้องคดีแล้วได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๕๑๗/๑๑๔๘๒ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ แจ้งปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอ โดยให้เหตุผลว่าเอกสารดังกล่าวไม่อาจเปิดเผยได้ตามมาตรา ๑๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งตามมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง ที่กำหนดว่า ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ หน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้ โดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชน ที่เกี่ยวข้องประกอบกัน (๒) การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ หรือไม่อาจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ ไม่ว่าจะเกี่ยวกับการฟ้องคดี การป้องกัน การปราบปราม การทดสอบ การตรวจสอบ หรือการรู้แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารหรือไม่ ก็ตาม ประกอบหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ว ๒๖ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๗ เห็นว่า เหตุผลของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังกล่าวไม่อาจรับฟังได้ เนื่องจากข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อชี้แจงข้อเท็จจริง กรณีที่นายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๘ ร้องเรียน ผู้ฟ้องคดีเรื่องการใช้ตราสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยโดยไม่ชอบต่อคณะบดีคณะเภสัชศาสตร์ โดยผู้ฟ้องคดีได้แนบสำเนาหนังสือร้องเรียนดังกล่าวไปพร้อมกับคำชี้แจงด้วย ดังนั้น การที่ให้เหตุผลว่าการไม่ให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนดังกล่าวเพื่อดำเนินการ สืบสวนในทางลับตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๑๐๑๑/ว ๒๖ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๗ จึงไม่อาจรับฟังได้ ประกอบกับการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวไม่เป็นเหตุให้การบังคับใช้ กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพแต่อย่างใด เพราะไม่ปรากฏว่ามีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย ข้อมูลดังกล่าวต่อผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ฟ้องคดีถือเป็นกรณีที่สิทธิถูกระทบกระเทือนจากผลของ

คำสั่งทางปกครองของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แจ้งตามหนังสือที่ ศธ ๐๕๑๗/๑๑๔๘๒ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ที่ปฏิเสธไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อ้างว่า ผู้ฟ้องคดีได้เห็นและทราบข้อความในหนังสือร้องเรียน ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๘ ของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ที่มีถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แล้ว โดยทราบจากคณะบดีคณะเภสัชศาสตร์ หรือทราบจากเอกสารที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ส่งให้สถานีตำรวจภูธรอำเภอพุทธมณฑลนั้น เห็นว่า เมื่อเอกสารดังกล่าวเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการและยังอยู่ในความครอบครองของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ประกอบกับไม่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย แม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะสามารถทราบข้อมูลข่าวสารได้ทางอื่น แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็ยังมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีเมื่อผู้ฟ้องคดีร้องขอ ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ สำหรับคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ สค ๒๔/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๙ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีนั้น โดยเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ทราบข้อเท็จจริงจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ จนได้ข้อยุติแล้วว่า ผู้ฟ้องคดีไม่มีความผิดตามระเบียบหรือกฎหมายแต่อย่างใด และกรณีร้องเรียนดังกล่าวเป็นเรื่องข้อพิพาทส่วนตัวไม่เกี่ยวกับประโยชน์ต่อสาธารณะ และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวอาจจะขยายความขัดแย้งเรื่องส่วนตัวระหว่างผู้ร้องเรียนและผู้อุทธรณ์ให้เพิ่มขึ้นไปอีก ซึ่งมีใช้เจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เมื่อพิจารณาเหตุผลของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่มีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีนั้น เห็นได้ว่าเป็นคำวินิจฉัยที่มีได้คำนึงถึงประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีที่ชอบจะได้รับการรับรองและคุ้มครองสิทธิในฐานะผู้ร้องขอให้หน่วยงานที่ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารที่ผู้ร้องขอประสงค์ให้หน่วยงานของรัฐนั้นเปิดเผยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในทางต่อสู้คดีของผู้ฟ้องคดี และแม้ว่าเรื่องดังกล่าวจะเป็นข้อพิพาทส่วนตัวมิใช่ประโยชน์สาธารณะ แต่ก็ยังเป็นสิทธิที่กฎหมายรับรองและให้ความคุ้มครองแก่ผู้ฟ้องคดี ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ

พ.ศ. ๒๕๕๐ ดังนั้น คำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ สค ๒๔/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๙ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหนังสือ ที่ ศธ ๐๕๑๗/๑๑๔๘๒ ลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ และคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ สค ๒๔/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๙ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เปิดเผยหนังสือร้องเรียน ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๘ ของนายแพทย์สุนทร สุขเวชชวรกิจ ที่มีถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องทั้งหมดแก่ผู้ฟ้องคดีภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดนั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นพ้องด้วย

พิพากษายืน

นายเกษม คมสัถยธรรม

ตุลาการเจ้าของสำนวน

ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

นายไพบูลย์ เสี่ยงก้อง

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายวรวิทย์ กังศศิเทียม

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายพนพล เสงเจริญ

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายวรารุณ ศิริยุทธ์วัฒนา

ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

ตุลาการผู้แถลงคดี : นายบุญอนันต์ วรรณพานิชย์

วันที่อ่าน

นาฬิกา : ผู้พิมพ์